

Letno poročilo o delu Knjižnice Litija - 2021

Za ustanovitelje:
Občino Litija
in
Občino Šmartno pri Litiji

Odgovorna oseba: Andreja Štuhec, direktorica

A: POSLOVNO POROČILO 3 - 34

1. UVOD	3
2. OSEBNA IZKAZNICA SPLOŠNE KNJIŽNICE	3
3. PREDSTAVITEV SPLOŠNE KNJIŽNICE	
3.1 Podrobnejša predstavitev	4
3.2 Vodstvo	5
4. POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2021	5
4.1. Zakonske in druge pravne podlage	6
4.2. Dolgoročni cilji splošne knjižnice	6
4.3. Letni cilji splošne knjižnice	7
4.4. Ocena uspeha pri doseganju ciljev – Realizacija letnih ciljev	7
4.4.1. Uporabniki, dostopnost knjižnice in storitev in obisk knjižnice	7
4.4.2. Člani knjižnice	10
4.4.3. Gradivo	11
4.4.4. Izposoja	15
4.4.5. Informacijska služba	17
4.4.6. Prireditvena dejavnost	18
4.5. Letni program v okviru izvajanja javne službe knjižnične dejavnosti	20
4.5.1 Letni program v okviru izvajanja storitev na trgu	20
5. TEŽAVE PRI IZVEDBI PROGRAMA	21
6. POSEBNOSTI/PRESEŽKI LETA 2021	22
7. OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA	22
8. VPLIV DELOVANJA KNJIŽNICE NA DRUGA PODROČJA	23
9. KADROVANJE IN ZAPOSLENI V KNJIŽNICI	23
9.1 Predstavitev zaposlenih po poklicih in področjih dela	23
9.1.1 Analiza kadrovanja	24
9.1.2 Ostale oblike dela	25
9.1.3 Izobraževanje	25
9.1.4 Dejavnosti, oddane zunanjim izvajalcem	25
10. DELOVANJE ENOT	26
10.1 Krajevna knjižnica Šmartno	26
10.2 Kolekcijska potujoča knjižnica	27
11. INVESTICIJE	29
12. PROJEKTI	29
12.1 Ikt oprema	29
12.2. Projekti spodbujanja bralne kulture	30
12.3 Domoznanski projekti	31
12.4 Prostovoljstvo	32
13. SODELOVANJE	32
14. OBJAVE KNJIŽNICE IN KNJIŽNICA V MEDIJIH	33
15. ZAKLJUČEK	34

B: RAČUNOVODSKO Poročilo

..... 34-46

A – Poslovno poročilo

1. UVOD

Delovanje in poslovanje knjižnice v letu 2021 odraža spremenjene družbene razmere: knjižnica je bila spomladi delno zaprta, določenih aktivnosti dalj časa nismo izvajali, kar se odraža v kazalnikih oz. statistiki.

Kljub vsemu smo imeli že nekaj izkušenj iz prilagojenega dela v letu 2020 in z vsemi izzivi smo se spoprijemali s pozitivno naravnostjo do bralcev in vseh drugih javnosti.

Poskusili smo organizirati tudi nekaj prireditev, projektov, naša prioriteta pa je bila osredotočena na zagotavljanje nemotene odprtosti in omogočanja dostopnosti do gradiva, čeprav na prilagojen in alternativen način.

2. OSEBNA IZKAZNICA SPLOŠNE KNJIŽNICE

IME: KNJIŽNICA LITJA

SEDEŽ: Parmova ulica 9, 1270 Litija

MATIČNA ŠTEVILKA: 1917269

DAVČNA ŠTEVILKA: 16672500

Nova ŠTEVILKA TRANSAKCIJSKEGA RAČUNA: SI56011006000069087

ŠIFRA PRORAČUNSKEGA UPORABNIKA: 38210

TELEFON 01/8980 580, 051 395 090

SPLETNA STRAN: www.knjiznica-litija.si

USTANOVITELJ: Občina Litija (73,6 %) Občina Šmartno (26,4 %)

DATUM USTANOVITVE: 17.1.2004

DEJAVNOSTI: hramba, izposoja, nakup knjižničnega gradiva, dejavnost izobraževanja, vzgoje in kulture, širjenje bralne kulture, prireditvena dejavnost, vseživljenjsko učenje, domoznanstvo oz. lokalne študije.

ORGANI SPLOŠNE KNJIŽNICE:

Svet zavoda Knjižnice Litija (7 članov: 2 predstavnika zaposlenih, 3 predstavniki Občine Litija, 1 predstavnik Občine Šmartno pri Litiji, 1 predstavnik zainteresirane javnosti). V zadnji četrtini leta so se zamenjali člani sveta zavoda in s prvo sejo pričeli nov mandat. Direktor/ica knjižnice – Andreja Štuhec, tretji mandat, ki se je iztekel 31.12.2021.

3. PREDSTAVITEV SPLOŠNE KNJIŽNICE

Knjižnica Litija je samostojni javni zavod od leta 2004.

Skladno s svojim poslanstvom knjižnica zbira, obdeluje, hrani, vzdržuje, predstavlja in posreduje knjižnično gradivo in informacije, omogoča dostop do elektronskih virov informacij, sodeluje v vseživljenjskem učenju, pridobiva in izobražuje uporabnike knjižnice, izvaja informacijsko opismenjevanje, organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle.

Potencialni uporabniki knjižnice so prebivalci območja, ki ga knjižnica s svojo dejavnostjo pokriva, in srednješolci iz drugih krajev, ki se šolajo na litijski gimnaziji in srednješolskih in visokošolskih oblikah Izobraževalnega centra Geoss, to je najmanj 21.500 prebivalcev.

Dejavnost knjižnice obsega področja, ki se med seboj prepletajo in dopolnjujejo: kultura, izobraževanje in informiranje, vzgoja in organizacija prostega časa.

3.1 Podrobnejša organizacija Knjižnice Litija

Knjižnica izvaja svojo dejavnost v 2 stacionarnih enotah: Litija in Šmartno pri Litiji in 11 izposojevališčih kolekcijske potujoče knjižnice – ki predstavlja tretjo enoto knjižnice (v Občini Litija: Jevnica, Vače, Hotič, Sava, Polšnik, Dole, Gabrovka; v Občini Šmartno pri Litiji: Primskovo, Kostrevnica, Dom Tisje, Štangarske Poljane).

Knjižnično delo je organizirano v petih oddelkih:

- oddelek za odrasle s čitalnico,
- oddelek za mladino s čitalnico,
- oddelek za nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva,
- oddelek potujoče knjižnice in premičnih zbirk,
- domoznanski oddelek,
- ter v upravno-administrativni službi.

V skladu z uredbo o osnovnih storitvah knjižnic je knjižnica dolžna izvajati osnovne storitve za uporabnike brezplačno, zaračunava lahko članarino uporabnikom, ki si želijo knjižnično gradivo izposoditi na dom, in zamudnino, če uporabniki gradiva ne vrnejo pravočasno. Tudi prireditve v knjižnici morajo biti, v skladu z obstoječo zakonodajo, brezplačne.

V osrednji knjižnici v Litiji izvajamo **skupne naloge za celotno mrežo knjižnice:**

- strokovno in organizacijsko vodenje zavoda,
- nabava novega knjižničnega gradiva,
- računovodska, kadrovska, upravna dela,
- strokovna (vsebinska in zaščitna) obdelava knjižničnega gradiva,
- medknjižnična izposoja,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- priprava na prireditve, obveščanje,
- domoznanske aktivnosti – digitalizacija gradiv in vnos na portale, zbiranje podatkov, pisanje zgodb, urejanje vsebin, dopolnjevanje biografskega leksikona.

V obeh enotah Litija in Šmartno pri Litiji izvajamo naslednje dejavnosti:

- izposoja in svetovanje pri izboru knjižničnega gradiva na dom ali v čitalnici,
- rezerviranje knjižničnega gradiva,
- uporaba tehnične opreme namenjene uporabnikom,
- dostop do interneta in do javnih elektronskih virov in njihova uporaba,
- uporaba knjižničnih katalogov in vzajemnega kataloga,
- posredovanje informacij o gradivu in iz gradiva,
- predstavitveni ogledi knjižnice,
- vrtec in šola na obisku (tematske biblio-pedagoške ure),
- organiziranje razstav,
- pridobivanje novih uporabnikov knjižnice,
- ure pravljič in igralne ure,
- srečanja z ustvarjalci, predstavitve knjig, razgovori o novih knjigah,
- strokovna in potopisna predavanja, dejavnosti za vseživljenjsko učenje (U3);
- usposabljanje uporabnikov za uporabo knjižnice in njenega gradiva ter informacijskih virov in pripomočkov,
- informacijsko opismenjevanje za mladino in odrasle,
- dopolnjevanje in oblikovanje domoznanske zbirke,

- mentorstvo študentom bibliotekarstva.

V izposojevaliških kolekcijske potujoče knjižnice poteka:

- izposoja in svetovanje pri izboru knjižničnega gradiva na dom ali v čitalnici,
- rezerviranje knjižničnega gradiva,
- občasne ure pravljič in igralne ure in srečanja z ustvarjalci, literarne prireditve, predavanja.

3.2 Vodstvo splošne knjižnice

Knjižnico v svojem tretjem mandatu vodi direktorica Andreja Štuhec, dipl. univ. nov. Med zaposlenimi sta dve vodji oddelkov: Vesna Burja, knjižničarska referentka zadolžena za usklajeno delovanje dislociranih enot, ter Tatjana Renčelj, samostojna bibliotekarska sodelavka, zadolžena za nabavo gradiva in mladinski oddelek.

4. POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2021

4.1 Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje splošne knjižnice

a) Zakonske podlage za izvajanje dejavnosti splošne knjižnice:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00-ZPDZC, 127/06-ZJZP)
- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01 in 96/02 - ZUJIK)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (Uradni list RS, št. 75/94, 22/00 - ZJS in 96/02, 111/13 - ZUJIK).

b) Zakonske in druge pravne podlage za pripravo letnega poročila:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11-UPB4, 110/11-ZDIU12, 46/13-ZIPRS1314-A, 101/13-ZIPRS1415, 101/13) s spremembami;
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2019 in 2020 (ZIPRS2021) (Uradni list RS, št. 75/19);
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02-ZJF-C, 114/06-ZUE);
- Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 33/11);
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07, 102/10);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 104/10, 104/11) s spremembami;
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13) s spremembami;
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12);
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13);
- Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, 46/03);

- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 117/02, 134/03, 108/13);
- Uredba o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (Uradni list RS, št. 97/09, 41/12);
- Pravilnik o določitvi obsega sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu ter o določitvi nejavnih prihodkov pri izvajanju javne službe, ki se štejejo v prihodke iz prodaje blaga in storitev na trgu, v javnih zavodih, javnih skladih in agencijah na področju kulture ter na Radiu in televiziji Slovenija (Uradni list RS, št. 107/2009).

c) Interni akti splošne knjižnice

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda splošne knjižnice Knjižnice Litija (Ur.l.RS 3/04),
- Statut Knjižnice Litija (sprejet 24.2.2005),
- Pravilnik o računovodstvu (13.12.2010),
- Pravilnik o popisu (20.12.2010).

In drugi pravilniki, povezani z zakonitim poslovanjem knjižnice (osebni podatki, mobing, varstvo pri delu).

d) Strokovno delovanje knjižnice urejajo še naslednje smernice, standardi, pravilniki, uredbe:

- Manifest UNESCO za splošne knjižnice,
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2020-2027,
- Standardi za splošne knjižnice, 2018-2028,
- The Public Library Service. IFLA/UNESCO Guidelines for Development. Muenchen. Saur 2001. (IFLA Publications 97),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. Ur.l. RS 2003, št. 73,
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic. Ur.l.RS 2003, št. 29,
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic. Ur.l. RS 2003, št. 19,
- Pravilnik o razvidu knjižnic. Ur.l.RS 2003, št. 105,
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah. Ur.l.RS 2003, št. 88.

4.2 Dolgoročni cilji splošne knjižnice

Naš osnovni cilj je **povečanje dostopnosti knjižničnih storitev** našim uporabnikom, hkrati pa širiti kulturni vpliv na širšo lokalno skupnost in s tem povečevati rast kvalitete življenja. Svoje dolgoročne cilje smo zapisali v Strateškem načrtu razvoja Knjižnice Litija 2021-2025; prioritete so naslednje:

- povečevati obseg **sredstev** za nakup gradiva (250 enot /1000 prebivalcev);
- **pridobiti primerne prostorske pogoje** v osrednji knjižnici za nadaljnji razvoj storitev knjižnice in te primerno opremiti,
- ohranjati in razvijati delovanje knjižnice, omogočati enakomerno dostopnost gradiva in storitev ter širiti članstvo.

Sprejeta vizija v strategiji 2021-2025:

Knjižnica bo prijazna in dostopna ustanova, ki bo uporabnikom omogočala izobraževanje, prijetno zapolnjevala prosti čas in socialne stike ter širila kulturno obzorje. S ponudbo bomo prepričevali uporabnike, da si z uporabo knjižničnih storitev in branjem izboljšujejo kvaliteto življenja. Z motiviranimi zaposlenimi si bomo prizadevali za razpoznavnost in umeščenost v okolje.

4.3 Letni cilji splošne knjižnice po kazalcih poslovanja

Dosežki leta 2021 so glede na obdobje pred epidemijo virusa covid 19 težko primerljivi. Vrednosti kazalcev ostajajo nižje od povprečij, čeprav smo skušali svoje delo optimizirati in z alternativnimi načini dela (posredovanji) omogočiti čim širšo dostopnost gradiva in storitev.

kazalci, cilji	2019	2020	2021	index 2020:2019	index 2021:2019	index 2021:2020
število ur odprtosti (vse knjižnice)	5.100	3.048	3.948	59,76	77,41	129,53
zalog a gradiva	100.335	100.376	100.495	100,04	100,16	100,12
nakup gradiva	4.139	3.737	3.716	90,29	89,78	99,44
obisk - fizični	66.524	40.414	49.039	60,75	73,72	121,34
izposoja	255.142	177.260	202.714	69,48	79,45	114,36
blagajna	24.544	14.935	21.682	60,85	88,34	145,18
število prireditev	332	110	111	33,13	33,43	100,91
obisk prireditev	11.642	4.367	6.497	37,51	55,81	148,77
aktivni člani	4.611	4.277	4.193	92,76	90,93	98,04
novo vpisani	536	280	380	52,24	70,90	135,71
število zaposlenih	11,5	11,5	11,5	100,00	100,00	100,00

4.4 OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU CILJEV - realizacija letnih ciljev

4.4.1 Uporabniki, dostopnost knjižnice in storitev ter obisk

Knjižnico uporabniki obiskujejo zaradi različnih potreb.

Najpogostejši vzrok za obisk je izposoja gradiva; ta kazalec je za knjižnico pomemben, saj je najvišji in se dopolnjuje še s kazalcem izposoje.

Nedavno smo v letu 2019 že beležili rahel dvig, a se je v letu 2020 za 25 % znižal. Ni pričakovati, da se bo obisk zaradi izposoje hitro vrnil na nekdanjo raven - v letu 2021 je bil za 5 % višji od leta 2020, a je ostal za 20 % nižji kot v letu 2019.

Precej je fizični obisk povezan z zaostrenimi pogoji obiskovanja javnih ustanov – ljudje so minimalizirali nenujna opravila oz. sprejemali prilagoditve.

Obisk prireditev je bil v letu 2021 za enkrat višji od leta 2020, saj smo uspeli pripraviti nekaj odmevnejših prireditev; se je pa v letu 2020 glede na leto 2019 zmanjšal za 70 %.

Žal pa je obisk zaradi uporabe računalnikov ostal zanemarljiv, saj jih uporabniki skoraj ne uporabljajo več – to dejstvo ni povezano samo z epidemijo, ampak z iKT dostopnostjo v zasebni rabi.

Preglednica: vrste obiskov knjižnice

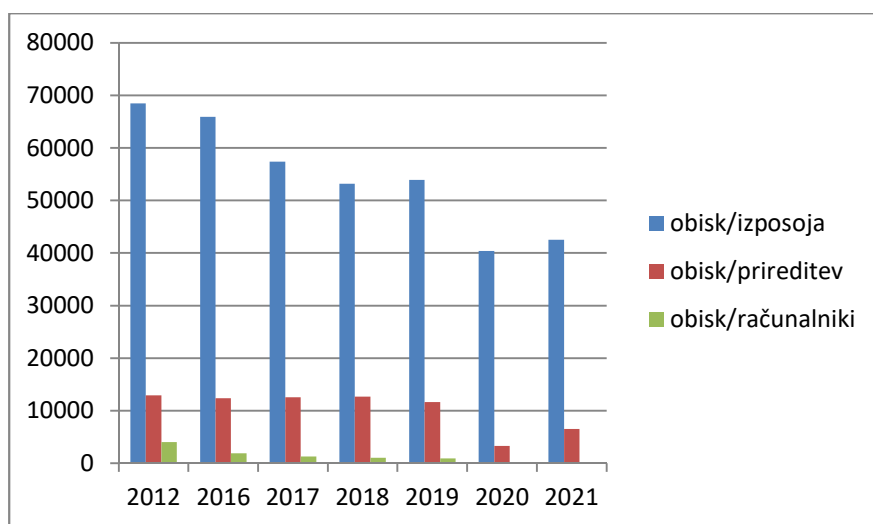

Tabela fizični in virtualni obisk:

vrsta obiska	2018	2019	2020	2021	Index (21:20)
Fizični obisk skupaj	66.951	66.524	43.753	49.041	112,09
Izposoja na dom	53.229	53.975	40.414	42.499	105,16
Uporaba rač.	1049	907	25	11	44,00
Obisk prireditev	12.673	11.640	3314	6531	197,07
Virtualni obisk skupaj	61.851	50.186	62.847	74.212	118,08
Opac obisk	18.104	19.232	17.960	23.728	132,12
Spletna stran	14.512	8.113	7.919	6.209	78,41
Biografski leksikon	4.986	5501	6.920	7.159	103,45
Kamra – ogledi zbirk	24.249	17.672	30.048	37.116	123,52
Fiz. in virt. obisk	128.802	116.710	106.600	123.253	115,62

Komentar fizičnega obiskovanja:

Obiskovanje knjižnice je za nekatere člane/bralce rutinsko, nujno opravilo namenjeno le prevzemu gradiva. Dosti individualiziranih bralcev, ki samostojno izvajajo iskanje, rezerviranje in naročanje gradiva, v knjižnici zgolj prevzemajo naročeno. Tako je tudi pri uporabi paketnikov, v katere si preusmerjajo gradivo, tako da z njim rokujejo neodvisno od odprtosti knjižnice.

V to kategorijo bralcev so sodili tudi nekateri tisti, ki so jih motili oz. odvrčali veljavni pogoji obiskovanja knjižnice ob epidemiji.

Nekateri bralci pa še vedno želijo izkušnjo fizičnega iskanja, selekcioniranja in pregledovanja gradiva, ki vključuje tudi več preživetega časa med knjižnimi policami. Ti bralci so najbolj pogrešali normalne pogoje delovanja vseh dejavnosti knjižnice. Gre tudi za bralce, kjer je obisk knjižnice povezan s socialnim dogodkom – druženje.

Tudi obiskovanje prireditev pogojuje namen druženja – tako z gosti knjižnice kot z drugimi sorodno mislečimi obiskovalci. Obiskovalci prireditev so mladi in odrasli – niso tudi vsi člani knjižnice oz. niso vsi bralci (npr. Približevanja ter drugi kulturni dogodki, ki jih pripravljamo v sodelovanju z ustanovami in niso vedno literarni).

Naše čitalnice obiskujejo le redki posamezniki, ki prebirajo oz. pregledujejo dnevno časopisje in revije. Število se je izrazito znižalo; vendar pa so redki obiskovalci razvili izrazito rutino (rednost) pri svojih obiskih.

Računalniki za uporabnike samevajo. Ocenjujemo, da imamo le peščico občasnih uporabnikov, drugi potrebe po ikt očitno že dalj časa zadovoljujejo zasebno. Potrebe po iskanju gradiva dopolnjujejo s svojimi napravami (telefoni, prenosniki).

Analiza virtualnega obiska:

V izrednih okoliščinah leta 2020 se je zelo povečal virtualni obisk. Pričakovali smo nadaljevanje trenda minulega obdobja, saj je bilo obiskovanje knjižnice še vedno delno omejeno.

Povišanje smo res zabeležili pri vseh oblikah dostopov, razen pri domači strani. Sklepamo lahko tudi, da naši obiskovalci večino potrebnih informacij dobijo preko družbenih omrežij in uveljavljenega obveščanja preko e-pošte.

Opac obisk združuje tri opcije: samostojno podaljševanje, rezerviranje in naročanje gradiva z uporabo sistema cobiss+ in mCobiss; v letu 2020 se je ta celo za 6 % znižal – glede na 2019. Veseli nas, da je znova v porastu, saj to izraža veliko samostojnost uporabnikov pri izbiri za gradivo – z uporabo opac-a je tudi manj možnih napak, saj gre za sistemsko obravnavo in takojšnje povratne informacije za opravljene storitve.

Uporaba oz. spremljanje spletnega biografskega leksikona je očitno dosegla neko raven in je težko pričakovati bistveno poviševanje – se pa predvsem pri mladih trudimo, da jih seznanjamo z možnostjo pridobivanja podatkov iz te zbirke.

Kamra s svojimi domoznanskimi zgodbami z ogledi beleži 23 % rast glede na leto 2020 (ki je bilo rekordno: 70 % rast).

Knjižnica Litija prispeva najmanj dve pomembni zgodbi, na katere objave obveščamo preko družbenih omrežij – branje le-teh je lahkotno in zanimivo za širšo javnost.

Statistiki obiskanosti FB profila se odpovedujemo, saj ob tem ne dobimo relevantnih informacij, seveda pa ta kanal za obveščanje in promocijo knjižnice še vedno redno uporabljamo.

4.4.2 Člani knjižnice

Načrti s povečevanjem članstva se knjižnici žal ne uresničujejo.

Gotovo je tudi zaskrbljujoča družbena klima, povezana z vsesplošnim zmanjševanjem fizičnega obiskovanja ustanov zaradi varovanja zdravja, delni razlog za to. Poudariti je potrebno tudi trendovsko zmanjševanje članstva v zadnjem desetletju.

V letu 2021 imamo 2 % manj članov kot v letu 2020 in sicer **4.193** in za 10 % manj članov kot leta 2019.

Preglednica: aktivni člani po letih in lokaciji

lokacija	2012	2014	2016	2018	2019	2020	2021	Indeks 2020:19	index 2021:19	Delež članov po enoti 2021
Litija	3.516	3.399	3.208	2.992	2.950	2.733	2685	92,64	91,02	64%
Šmartno	1.122	1.196	1.068	1.011	1.001	906	889	90,51	88,81	21%
potujoča	525	526	663	638	660	638	619	96,67	93,79	15%
skupaj	5.163	5.121	4.939	4.641	4.611	4.277	4193*	92,76	90,93	100%

*v skupnem članstvu so tudi pravne osebe (ustanove)

Iz preglednice je razvidno, da je članstvo v zadnjem obdobju konstantno upadalo, najbolj pa seveda v letu 2020 in 2021. Podatki za leto 2021 delno odražajo tudi stanje obiskovanja knjižnice iz leta 2020. Za knjižnico je namreč aktiven član tisti, ki nas je obiskal vsaj enkrat v letu. Če je nekdo obnovil članstvo v letu 2019 in nas ni obiskal 1 leto, pomeni, da je njegov status aktivnega člana ugasnil v letu 2020, izgubo pa beležimo v letu 2021.

Knjižnica beleži tudi nove člane – v letu 2021 jih je bilo 100 več kot v letu 2020. Nekaj novih vpisov se zgodi 'starim' članom, ki dalj časa ne pridejo v knjižnico in si tako obnovijo status.

V potujoči knjižnici je članstvo dokaj konstantno, a lani je bila večina izposojevališč zaradi zaprtosti šol pol leta zaprta. Knjižnica na Vačah ni delovala niti v jesenskem času, saj smo jo po preselitvi in adaptaciji znova odprli šele decembra.

V izposojevališčih Vače in Gabrovka se z intenzivnim prinašanjem gradiva za odrasle trudimo zadržati odrasle člane oz. vpisati nove s spodbujevalnimi akcijami brezplačnega članstva.

Skrbi nas tudi konstantno upadanje članstva v krajevni knjižnici Šmartno – dobri pogoji za izvajanje knjižnične dejavnosti v tej enoti namreč ne prinašajo pričakovanih števil.

Članstvo (vse enote, brez pravnih članic) – glede na spol

spol:	odrasli	%	mladina	%	skupaj	skupni delež
moški	421	33%	851	67%	1272	31%
ženski	1840	66%	939	34%	2779	69%
skupaj	2261	56%	1790	44%	4051	100%

V zvezi s članstvom so zanimiva (včasih tudi zaskrbljujoča) naslednja stanja:

- Največji delež članstva je vezan na osrednjo knjižnico v Litiji (64 %).
- Med člani je 44 % članov mladih do 14. leta – to je 1.790 članov – ta delež se je v primerjavi z letom 2020 znižal – za 10 % - in to je zaskrbljujoče.
- Odraslih članov imamo 2.261 – to je 56 %.
- Povečal se je delež članic – imamo 69 % bralk (v letu 2020 jih je bilo 66 %). (med odraslimi članicami je delež bralk 81 %; med mladino do 14. leta je delež precej bolj usklajen: deklic je 52 %).

4.4.3 Gradivo

Knjižnica je v letu 2021 načrtovala nakup 3.310 enot, dosegli smo 3.675 izvodov knjižničnega gradiva (brez elektronskih in zvočnih knjig). Nakup je realiziran v višini 173,83 enot na 1000 prebivalcev.

V spodnji tabeli je prikazan nakup gradiva (knjižnično gradivo in licence za e-knjige in zvočne knjige; dodana je tudi vrednost doniranega gradiva).

KNJIŽNIČNO GRADIVO 2021	SKUPAJ v EUR	Št. izvodov/licenc
Ministrstvo za kulturo	24.913	834
Občina Litija	37.700	1756
Občina Šmartno pri Litiji	13.900	651
Lastna sredstva	9.141	434
Donacije- podarjene knjige	1.844	160
SKUPAJ GRADIVO:	87.498	4320

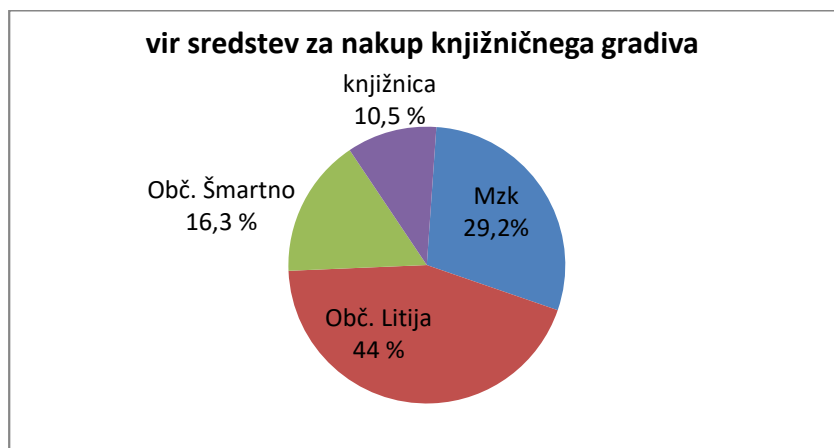
Knjižnica nakup gradiva načrtuje v novembru predhodnega leta. Takrat še ni znano, kako bo z občinskimi sredstvi, tudi ne kako z lastnimi. Skušamo kar najbolje oceniti, koliko gradiva 'si lahko privoščimo'. Zaradi slabe izkušnje lastnih prilivov iz leta 2020 (bilo jih je za 10.000 manj kot običajno), smo načrtovali manjši vložek, a ugotovili:

- da bo nakup količinsko preskromen, če ne bomo dodali primerno visokega lastnega deleža – saj so se knjige podražile: tako smo dvakrat povišali sredstva za nakup iz vira nejavnih prihodkov knjižnice in se tako na koncu približali enaki vsoti kot vsako leto (cca 9.000).

Razmerja financiranja nakupa se glede na leto 2020 skorajda niso spremenila (zneski MKZ, občin in knjižnice ostajajo skoraj enaki).

Pri ministrstvu je navidezno za e-gradivo namenjenega več denarja, a je to zaradi spremembe določenega financiranja delovanja portala Biblos: sredstva se porabljajo tako za financiranje licenc – avtorstvo, kot za delovanje portalov, kjer so te na voljo). Splošne knjižnice si prizadevamo, da bi ministrstvo delovanje portalov sofinanciralo direktno, da bi knjižnice financirale nabavo licenc in ne tehnične platforme delovanja.

Poraba sredstev po financerjih:

Največ sredstev še vedno prispevata občini ustanoviteljici, od tega največ večinska ustanoviteljica Litija.

Ker se del sredstev namenja za nakup e-gradiva, je zanimivo spremljati tudi gibanje izposoje oz. sprejetosti tega gradiva med bralci.

V letu 2020 smo beležili visok skok, tudi nakup licenc je bil precej povečan (razumljivo glede na okoliščine in dostopnost do knjig in same knjižnice).

V letu 2021 je ob e-knjigah na voljo tudi nova storitev – zvočne knjige, ki jih uporabniki poslušajo na svojih napravah. Izposoja je podobna kot pri e-knjigah, v prvem letu, ko je na voljo, še ni zelo razširjena, sprejeta, a se trudimo z njeno promocijo.

		Število kupljenih licenc
Biblos 2014	56 izposoj	42
Biblos 2016	172 izposoj	96
Biblos 2018	641 izposoj	167
Biblos 2019	921 izposoj	302
Biblos 2020	2.916 izposoj	414
Biblos 2021	2.174 izposoj	382
Audibook 2021	45 izposoj	103

V letu 2021 je v primerjavi z letom 2020 na voljo 8 % manj novih licenc, beležili pa smo za ¼ manj izposoj e-knjig (bralci so znova več brali klasične knjige – ni več tolikšne zaprtosti in omejitev). Zaznali smo tudi precejšnjo podražitev e-knjig, ki se tako cenovno približujejo klasičnim tiskanim knjigam.

Knjižnica Litija ima za bralce tudi e-bralnike, vendar po njih ni več tolikšnega povpraševanja, kot je sprva kazalo. Bralci zvesti e-knjigam si omislijo svoje naprave.

Uporabniki knjižnice (bralci) imajo na voljo oddaljen dostop do uporabe drugih e-vsebin: IUS info, Ebsco host, PressReader, a v naši knjižnici ni pretiranega zanimanja za to. Licence se kupujejo v sklopu sofinanciranja območnosti slovenskih knjižnic (konzorcij Kosec).

Prirast po vrstah gradiva po enotah – brez elektronskih virov na daljavo in brez darov:

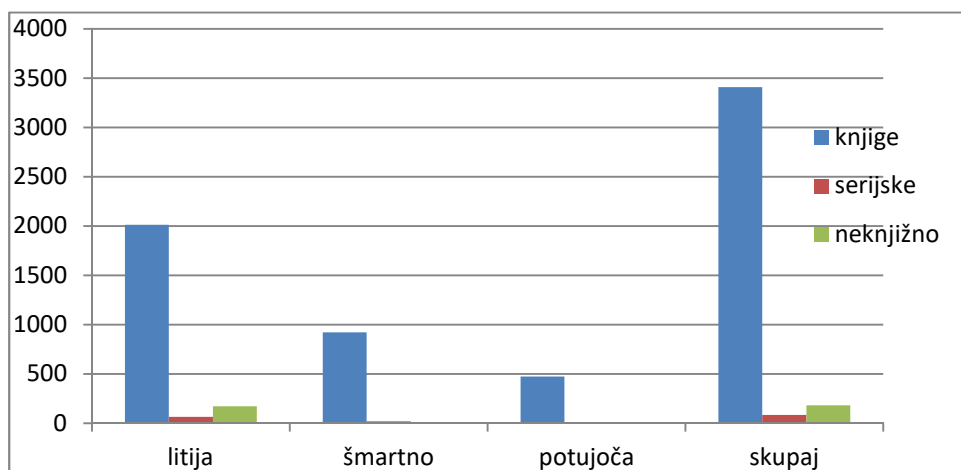
Lokacija/enota	knjige	SERIJSKE	neknjižno	skupaj	Porabljena sredstva za posamezno enoto*
Litija	2.014	66	173	2.253	49.431,17
Šmartno	922	18	8	948	20.835,80
potujoča	474	0	0	474	8.754,14
Skupaj 2021	3.410	84	181	3.675	79.021,11
Skupaj 2020	3.557	118	276	3.951	75.434,82

*Število knjig, revij oz. neknjižnega gradiva za posamezno enoto kupimo s sredstvi vseh virov financiranja (občine, ministrstvo in sredstva knjižnice).

Iz razpredelnice porabe denarja in razporejanja gradiva po enotah je razvidno, da je bila povprečna cena kosa gradiva v letu 2020 nižja in sicer 19 EUR; v letu 2021 pa smo z več denarja kupili manj gradiva (za 7 %): povprečna cena gradiva je 21 EUR.

Nabavna služba pri načrtovanju porabe in tekočem spremljanju le-te oblikuje sklade za nakup: sredstva razdelimo po deležih in le ta namensko in skladno s sprejetimi pogodbami tudi porabljamo. Med letom uravnavamo dinamiko nakupa: občinska sredstva za nakup gradiva prejemamo mesečno po zahtevkih (s poročanjem o nakupu iz preteklega meseca), sredstva od ministrstva po izdani odločbi navadno prejmemo v $\frac{3}{4}$ deležu v aprilu ali marcu, nato še jeseni. Kljub temu nabavljamo gradivo v povprečni mesečni kvoti (z zalaganjem sredstev), saj le tako lahko bralcem priskrbimo izdane novosti.

Graf prikazuje prevladujoč tip gradiva – knjige (sledi neknjižno in serijske publikacije)

Podatke iz grafa natančneje opredeli še preglednica nakupa in razporeditve naslovov novega gradiva v mreži.

Preglednica: Prirast naslovov vsega gradiva – nakup 2021

lokacija	knjige	serijske	neknjižno	Skupaj 2021	Skupaj 2020	index
Litija	1.963	65	168	2.196	2.268	96
Šmartno	911	18	8	937	921	101
potujoča	466	0	0	466	430	108

Vsak naslov je razporejen v osrednjo knjižnico v Litiji, dodatni pa glede na potrebe oz. možnosti v Šmartno in potujočo knjižnico. Več naslovov smo razporejali v potujočo knjižnico zaradi podarjanja pestrosti v dveh izposojevališčih, kjer želimo povečati delež izposoje oz. članstva tudi s širokim naborom gradiva (tudi za odrasle: Vače in Gabrovka).

Preglednica: Prirast naslovov vsega gradiva – dar

lokacija	knjige	serijske	neknjižno	skupaj
Litija	68	21	9	98
Šmartno	15	10	8	33
potujoča	26	0	3	29

V primerjavi z lanskim letom smo vpisali manj darov- 160 – in sicer za 22 % manj (oz. 43 izvodov manj). Z darovi zamenjamo starejše oz. obrabljene izvode gradiv, bolj redko dopolnimo vrzeli v naslovih, saj prejemamo stare naslove, ki so v knjižnici že zastopani. V knjižnici prejemamo veliko gradiva, ki je za nas neuporabno (ga že imamo). Gradivo vseeno sprejmemo in ga ponudimo drugim uporabnikom (tudi bukvarnam).

vrsta gradiva	knjige	serijske	neknjižno	skupaj
odpisano	3.283	227	331	3.841

Odpis gradiva se je v primerjavi z letom 2020 za 100 enot znižal, a smo s številko zadovoljni – odpis je približno enak prirastu.

Preglednica: Zaloga na dan 31.12.2021

lokacija/vrsta gradiva	knjige	serijske	neknjižno	skupaj
Litija	57.969	608	5.125	63.702
Šmartno	23.015	66	1.246	24.327
potujoča	12.172	0	294	12.466
skupaj	93.156	674	6.665	100.495

Zalogo želimo vzdrževati na doseženem nivoju. Prevelika predstavlja neaktualno gradivo, za našo knjižnico pa je tudi prostorsko breme, saj bralci ne morejo do gradiva v prostem pristopu in ga je skladiščenega več, kot bi želeli – predvsem v osrednji knjižnici v Litiji.

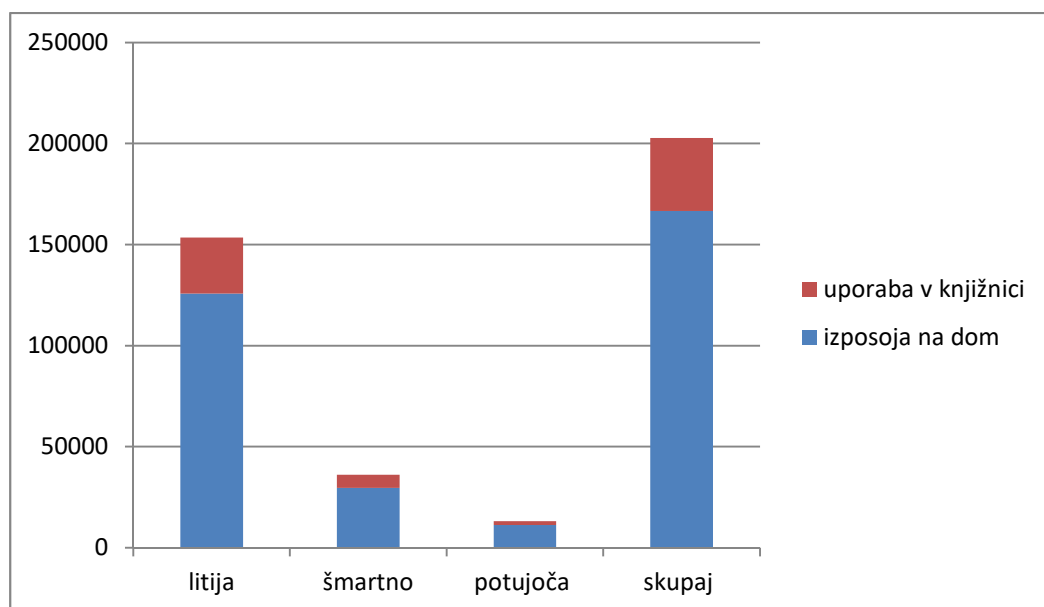
4.4.4 Izposoja

Izposoja gradiva je zelo pomemben kazalec uspešnosti knjižnice. Odraža primernost knjižnične zbirke, odzivnost članstva in njegove potrebe, okus in strukturo, tako po vsebini, še bolj pa po količini.

Analiziramo jo glede na uporabo gradiva v knjižnici in po izposoji na dom. V zadnjih dveh letih je uporaba v knjižnici precej manjša – znaša okoli 20 % glede na izposojeno na dom. To je razumljivo, saj je bila knjižnica uporabnikom občasno na voljo z omejitvami (brez pristopa do gradiva oz. prostega izbiranja in s poudarki na naročanju).

Glede na leto 2020 se je skupna izposoja povečala za 24 % (opozarjamo, da se je v letu 2020 glede na leto 2019 zmanjšala za 35 %, zato je smiselno leto 2021 primerjati tudi z letom 2019).

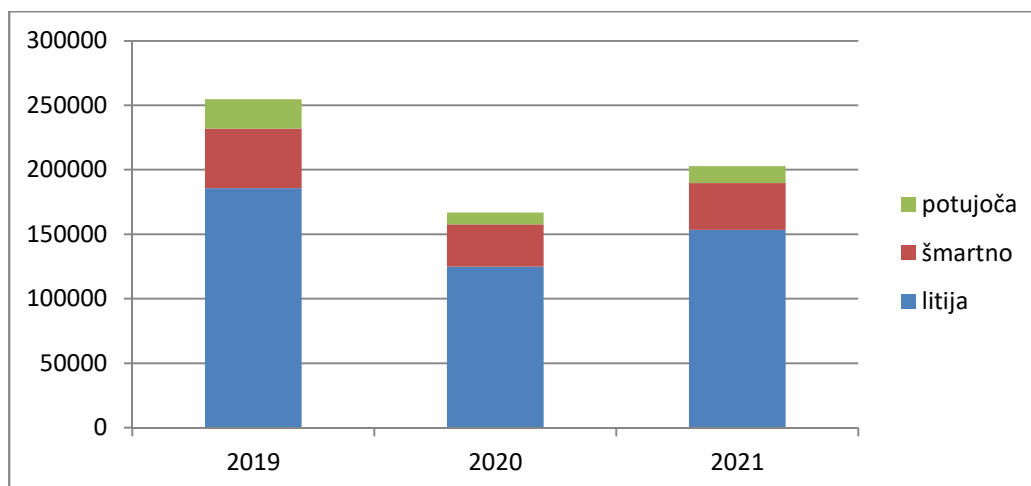
Razmerje med izposojeno na dom in uporabo gradiva v knjižnici po enotah

Trend izposoje je tudi do leta 2019 kazal postopno zniževanje; v letu 2019 smo beležili povišanje za 4 %, nato pa padec za 35 % (zaradi corone) – glede na povprečne vrednosti je to tako, kot bi bila knjižnica 4 mesece zaprta.

Leto 2021 je vendarle pokazatelj ponovne rasti. Najbolj so se absolutne številke glede na lansko leto popravile v osrednji knjižnici, gledano procentualno pa v potujoči knjižnici, kjer se je v primerjavi z letom 2020 skupna izposoja povišala za 40 %.

Primerjava skupne izposoje: 2019, 2020, 2021

Preglednica: izposoja gradiva po enotah

Kraj izposoje	2018		2019		2020		2021	
	na dom	uporaba	na dom	uporaba	Na dom	uporaba	na dom	uporaba
Litija	138052	39899	144117	41494	103336	21672	125805	27677
Šmartno	39896	14311	35561	10738	25732	6829	29661	6455
Potujoča	20238	0	21232	1500	8513	803	11211	1905
Skupaj	198186	54210	200910	53732	137581	29304	166677	36037
na dom + uporaba	252396		254642		166885		202714	

Leto 2020 je prineslo res slabe številke, razmere pa so vplivale tudi na leto 2021 – dosegli smo 80 % izposoje iz leta 2019.

Skrbi nas, ker se izposoja vse manj mladinske literature, a to ne le v zadnjem letu...

Delež izposojene mladinske literature glede na celotno izposajo znaša le 25 %, medtem ko je delež vpisanih članov do 15. leta 44 %.

Iz tega razmerja sklepamo, da si mladi člani precej manj izposojajo kot odrasli, in seveda tudi berejo manj.

Knjižnica izposajo dopolnjuje **z medknjižnično izposajo**. Največkrat naročamo strokovno oz. študijsko gradivo. Pogoj je članstvo v naši knjižnici.

Storitev je plačljiva, vendar je večina izposoj realizirana iz knjižic ljubljanske regije, ki je subvencionirana z namenskim sredstvi in kot taka brezplačna. To možnost med člani tudi promoviramo. Število medknjižničnih izposoj malo niha, a glede na zadnji dve koronski leti se je v letu 2021 povečala.

Preglednica: medknjižnična izposoja:

	2018	2019	2020	2021	index 2021:2020	index 2021:2019
Izposoja iz drugih knjižnic	124	95	89	102	114,61	107,37
Od tega brezplačna	93	79	81	89	109,88	112,66
Posredovanje v druge knjižnice	30	32	28	34	121,43	106,25
Od tega brezplačna	25	29	25	29	116,00	100,00
Vse transakcije skupaj	154	127	117	136	116,24	107,09

Medoddelčna izposoja gradiva poteka znotraj mreže knjižnice. Bralci je dostikrat niti ne zaznajo, saj dobijo gradivo, ne glede na to, kje v mreži se to nahaja. Takšen način dobave gradiva predstavlja več opravil (fizičnih in administrativnih) za zaposlene, vendar se ga pogosto poslužujemo, saj omogočamo kroženje naslovov in izvodov po mreži – glede na potrebe in povpraševanje. S takim načinom omogočamo širšo dostopnost gradiva. Največkrat ga v enoto prinesejo zaposleni, zaradi ažurnosti pa tudi bralci na dan odprtosti obišejo enoto oz. izposojevališče.

Če si bralci sami izposojajo gradivo v različnih enotah oz. izposojevalščih, jih opozarjamo, da jih tam tudi vračajo.

Kazalec, ki sooča kvalitetno zbirko in izposajo le-te, je **obrat zbirke** (razmerje med izposajo in velikostjo zaloge gradiva). Obrat zbirke se je pred letom 2019 gibal okoli 2,7 – 2,9. V letu 2020 je bil 1,7, v letu 2021 se je dvignil na 2.

4.4.5 Informacijska služba

Storitve informiranja določa Uredba o osnovnih storitvah knjižnice, nanašajo pa se predvsem na informacije o in iz gradiva, bibliopedagoško delo oz. nudi informacije o uporabi javno dostopnih katalogov in drugih informacijskih virov, ki so na voljo.

Informiranje v letu 2021 je bilo še vedno v precejšnji meri povezano z načinom dostopanja do knjižnice in gradiva, načinom poslovanja knjižnice, omogočanjem alternativ izposoje za uporabnike brez PCT pogojev, podaljševanjem gradiva. Uporabniki so potrebovali tudi kompleksnejše informacije iz gradiva, če niso mogli do njih.

Bibliopedagoškega delovanja je bilo precej manj, izvajali smo lahko prilagojena srečanja v t.im. mehurčkih, ki jih VVZ in šole niso načrtovali v širokem obsegu.

Veliko informacij smo pripravljali o samostojni rabi paketnikov (s posnetimi filmčki, ponazoritvijo na spletu, telefonskimi razlagami, osebnim prikazom uporabe na terenu). Dosti informacij nudimo o spletnih vpisih, spletnih plačilih – celo o obiskovanju drugih institucij, testiranjih in pogojih za obiske javnih ustanov.

4.4.6 Prireditvena dejavnost

Prireditve so dejavnost knjižnice, s katerimi izobražujemo (vseživljenjsko učenje), spodbujamo k bralni kulturi (mlade in odrasle) in pismenosti ter skrbimo za splošne kulturne potrebe (literarne in druge umetniške prireditve) in povezovanje izkušenj ob doživljanju kulturnih vsebin.

Pripravljamo tudi prireditve za ljudi s posebnimi potrebami (starejši, varovanci Varstveno-delovnega centra, invalidi, otroci iz prilagojenega programa), da bi jih povezali s knjigo in branjem.

Lani so bile vse prireditve načrtovane in izvedene pod pogoji preprečevanja širjenja virusa oz. jih sploh ni bilo mogoče pripraviti.

Število le teh je bilo enako kot v letu 2020, obiskovalcev pa je bilo lahko več, ker smo imeli poletno sezono in kar nekaj prireditev na prostem (prireditve povezovanja z lokalno skupnostjo, spominske in projektne za spodbujanje bralne kulture).

K ogledom smo prišteli tudi spletne obiske, saj smo nekaj vsebin zaradi prevelikih omejitev pripravili v virtualnem svetu.

Nekaj kulturnih dogodkov na klasičen način smo pripravili v kulturnem centru (dvorana), vendar je bil obisk skromen, dasiravno so nam člani in bralci poročali, da zelo pogrešajo druženje v živo. Gre za ambivalentnost med željo po druženju in strahom pred okužbo, ki je izpričevala podpovprečen obisk na prireditvi.

VSEŽIVLJENJSKO UČENJE	ŠTEVILO PRIREDITEV	OBISK OD	OBISK ML	SKUPAJ	LITJA	ŠMARTNO
TOČKA VŽU, info opismenjevanje	0					
RAZVIJANJE BRALNE KULTURE						
BZ - osnovna šola* podatki niso popolni	0	0	1204	1204	853	351
pedagoške ure	8	18	136	154	154	0
bz-predšolska	0	0	200	200	152	48
ura pravljic - VAČE	1	2	3	5	5	0
ura pravljic - Šmartno	5	9	31	40	0	40
uganka meseca	5	0	830	830	681	149
up, igralne ure s knjigo Litija	0	0	0	0	0	0
obisk vrtca, menjava knjig ŠM	0	0	0	0	0	0
vrtec na obisku	12	33	287	320	237	83
Rsk OŠ	2	3	66	69	0	69
Gimnazija Litija KIZ-rsk	2	2	48	50	50	0
knjižničarka na obisku	0	0	0	0	0	0
Tačke pomagačke	6	6	12	18	18	0
Poletavci projekt branja	1	0	64	64	42	22
Poletavci, dogodek Medg.festival	1	70	30	100	100	0
Srčni bralec, BZ za odrasle-sodel.	1	9	0	9	9	0
Bralni klub s Tino Vrščaj	0	0	0	0	0	0
skupaj	44	152	2911	3063	2301	762

KULTURNE PRIREDITVE						
predavanja - spletni potopisi	7	646	0	646	646	0
literarni večeri, knjige, srečanja z avtorji	4	235	5	240	25	215
razstave (umetniške, priložnostne)	3	65	15	80	60	20
Ta veseli dan-LILA razstava	1	0	0	0	0	0
približevanja	2	65	0	65	65	0
Zanimiva znanost	0	0	0	0	0	0
skupaj	17	1011	20	1031	796	235
Tačkov festival						
Tačkov natečaj	2	21	194	215	159	56
Projekcije oddaj R Taček	32	50	589	639	562	77
TF razstav v knjižnici, občini	2	19	200	219	157	62
skupaj	36	90	983	1073	878	195
prireditve za ljudi s posebnimi potrebami						
bralne urice - Dom Tisje	3	53	0	53	0	53
Bralne urice-dom Šmelc	3	45	0	45	45	0
bralne ure VDC Litija	2	25	0	25	25	0
skupaj	8	123	0	123	70	53
sodelovanja in storitve (vezni teksti, moderiranje)						
U3-makedonski večer v muzeju	1	30	3	33	33	0
Rastoča knjiga Primskovo 12. 6.	1	35	15	50	5	45
Ob dnevu državnosti Šmartno	1			120	15	105
Predavanje bonton Gabrovka	1	12	0	12	12	0
Odkritje Grumovega kipa	1	100	20	120	0	120
Odprtje knjižnice Vače	1	20	0	20	20	0
Županov sprejem (Litija)	1	25	9	34		
skupaj	7	197	38	355	85	270
spletni in virtualni dogodki						
Dan za spomin na pomembna Litijana, Luka Svetec, Nace Simončič	1			445		
Babica Julka pripoveduje	3			60		
Spominska oddaja Nace Simončič	1			177		
Tačkov Knjižakelj	1			59		
Novosti o strokovnem gradivu	1			26		
Igroteka, nove igrače	1			29		
Ob Prešernovem dnevu	1			20		
Obrazi preteklosti	1			16		
Srčni bralec	1			20		
skupaj	11			852	503	322
skupaj	112	1598	3961	6531	4633	1837

Glede na leto 2020 smo pripravili enako število srečanj/prireditvenih oblik, a imeli na njih več obiskovalcev (v letu 2020 ni bilo Tačkovega festivala v fizični obliki, odpadlo je tudi precej drugih prireditev). Obisk se je povečal za polovico, a je še vedno za pol manjši kot v letu 2019.

4.5. Letni program v okviru izvajanja javne službe knjižnične dejavnosti

Knjižnica pretežen del svoje dejavnosti izvaja v skladu z določeno javno knjižnično službo, ki je tudi namensko financirana iz sredstev občinskega proračuna občin ustanoviteljic. Gre za delo in storitve v zvezi z gradivom, informiranjem, prireditvami, vseživljenjskim učenjem in kulturno dejavnostjo. Minimalni pogoji za delovanje so določeni v Pravilniku za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, sprejeti pa so tudi Standardi za splošne knjižnice (ki so višji in jih v večini primerov ne dosegamo).

Razkoraki med minimalnimi pogoji in standardi v Knjižnici Litija:

- **obseg gradiva** – minimalni pogoj izpolnjen, prav tako standardi – naša zaloge je celo višja od zahtev (4,7/1000 preb.)
- **letni prirast gradiva** – minimalni pogoj izpolnjen, standardi ne (dosegamo 170/1000 preb.)
- **razmerje nakupa** med leposlovjem in poučnim gradivom (50:50) - dosežen min. pogoj in standard.
- **ustrezno število zaposlenih** - minimalne pogoje izpolnjujemo, standardov ne;
- **ustrezne prostore** – *ne izpolnjujemo minimalnih pogojev za osrednjo knjižnico; potrebovali bi najmanj 1.200 m²*
- **ustrezno opremo** – *izpolnjujemo minimalne pogoje (standardov ne);*
- **ustrezno organizirano knjižnično mrežo in odprtost knjižnic** – *izpolnjujemo pogoj in standard.*

Program knjižnične dejavnosti v okviru javne službe je za uporabnike brezplačen.

Za nemoteno delovanje programa oz. dejavnosti potrebujemo zagotovljene materialne danosti:

- zagotavljanje sredstev za plače zaposlenih,
- sredstva za materialne stroške in storitve poslovanja (vezane na osnovna sredstva oz. fiksne stroške),
- sredstva za izvedbo programa knjižnice (za material in storitve).

Izvajanje javne knjižnične službe zagotavljata občini ustanoviteljici: Občina Litija in Občina Šmartno pri Litiji – skladno s sklenjenimi letnimi pogodbami o financiranju.

V letu 2021 so bile vse dogovorjene pogodbene obveznosti realizirane.

4.5.1 Letni program v okviru izvajanja storitev na trgu

Knjižnica lahko v skladu s sprejetim cenikom oddaja v uporabo svoje večnamenske prostore; to počnemo tako, da pri tem ne oviramo svoje osnovne dejavnosti.

Teh sredstev je bilo v letu 2021 zanemarljivo malo – le za 120 EUR.

Med druge prihodke za izvajanje dejavnosti javne službe prištevamo tudi sredstva članarin članov, zamudnin, stroškov fotokopiranja in storitev za občane – **teh je bilo za 19.784 EUR (za cca 3.000 EUR več kot v letu 2020, a za 7.000 manj kot v letu 2019).**

5. TEŽAVE PRI IZVEDBI PROGRAMA

Program v knjižnici načrtujemo prilagojeno, glede na dane okoliščine, da ga lahko izvedemo. Omejuje nas finančni, prostorski in kadrovski okvir.

Težave pri izvedbi so se nadaljevale zaradi epidemioloških razmer, saj promocijskih (prireditvenih) dejavnosti dobršen del leta nismo izvajali – oz. smo ga na virtualen način, ki pa ni dosegel zelenih ciljnih skupin.

Kadrovska omejenost se je občutila, če sta bila hkrati odsotna dva zaposlena (izven poletnega delovnega časa): ustavi se programsko delo, delo v administraciji nabave, saj lahko pokrivamo le izposajo/vračila gradiva in informiranje uporabnikov. V takšnih primerih si pomagamo s prerazporeditvami, zamenjavo turnusov in drugimi kombinacijami dela znotraj kolektiva.

Prostorske težave v osrednji knjižnici se izkazujejo na številnih področjih.

- Ob vstopu v knjižnico – ob izposojevalnem pultu ni dovolj prostora ob številčnejšem obisku. Težave imajo družine (mamice) z vozički, starejši težje gibljivi.
- V knjižnici je težko vzdrževati primerno varnostno razdaljo med obiskovalci na celotnem področju – predvsem pri pultih, težko je ločevati vrnjeno gradivo od gradiva, ki čaka na izposajo.
- Prostor za izposajo s svojim vrvežem moti druge oddelke knjižnice (P, M, C), kjer se ne da zagotoviti mirnega pregledovanja gradiva oz. izvedb pedagoških procesov.
- Hodniki, stopnišča, prostor med knjižnimi regali so problematične cone - utesnjenost.
- Dostop v 1. nadstropje je otežen gibalno oviranim in starejšim. Nadaljnje gibanje med policami je ovirano – ni dovolj prostora za hkratno izbiranje gradiva.
- Na oddelkih ni mogoče postaviti dodatnih polic z gradivom – gradivo zaradi tega ne more biti v prostem pristopu.
- Skladišča, kjer naj bi bilo gradivo za potujočo knjižnico, se polnijo z dvojnicami oz. drugim gradivom iz enote Litija, zato nam zmanjkuje tudi kapacitet za hranjenje zaloge.
- Do sanitarij gibalno ovirani ne morejo (razen v kleti, nikakor pa ne z vozičkom, ker so vrata preozka).
- V knjižnici ni ločenih študijskih kapacitet.
- Posebne zbirke gradiv niso primerno urejene oz. dostopne (igrače, domoznanstvo).
- Knjižnica zaradi zasičenosti z gradivom izgublja preglednost ter estetsko komponento (nenehno premeščamo gradivo in iščemo začasne rešitve s postavitvijo: v mediateki je gradivo iz oddelka za odrasle: vodniki, filmska literatura, glasba).

Knjižnica v Litiji ima tako težave z dostopnostjo kot z omejenostjo prostora.

Knjižnica v Šmartnem ima težave z dostopnostjo (1. nadstropje, stopnice) – prostora za izvedbo dejavnosti je dovolj, zalogo gradiva v enoti pa ne moremo več širiti.

Računamo na odločitev lokalne skupnosti, da bo poskrbela za dodatne kapacitete izvajanja knjižnične dejavnosti za osrednjo knjižnico – gre za odločitev, zavezo, ki vključuje obe občini ustanoviteljici, saj sta za osrednjo knjižnico z njenimi skupnimi službami dolžni skrbeti obe ustanoviteljici.

Obe stavbi krajevnih knjižnic (Litija in Šmartno) sta energijsko potratni, zato za ogrevanje/hlajenje porabimo veliko virov. Za odpravo prostorskih in energetskih težav je nujno potreben skupni nastop obeh ustanoviteljic, občin financerk.

6. POSEBNOSTI / PRESEŽKI LETA 2021

Ureditev in odprtje prostorov izposojevališča na Vačah (december 2021).

Izdaja knjige z domoznansko vsebino Bolj ko je komat okrancijan, bolj konj z veseljem vleče. Sodelovanje pri odkritju kipa dr. Slavka Gruma v Šmartnem (priprava prireditve Dogodek na šmarskem trgu).

Izvedli smo poslikavo opornega zidu pri osrednji knjižnici (Brati inu obstati) ob Trubarjevem dnevu.

Kvalitetno izvedena inventura knjižničnega gradiva (oktober 2021) in vsi postopki za razreševanje manjkov/viškov ob odčitkih.

Namestitev paketnikov v Litijo in Šmartno.

7. OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA

Knjižnica Litija je dejavnosti v letu 2021 prilagajala ukrepom ob gibanju epidemije.

Naš cilj je bil, da osnovno dejavnost ohranimo čim dalj časa oz. brez prekinitev neokrnjeno, zato smo ukrepe varovanja in zaščite dosledno izvajali – tako kot leto pred tem.

Ko je bilo mogoče, smo se vsi zaposleni cepili. Do okužb med zaposlenimi je prihajalo zgolj posamično, tako da ni bilo potrebno ustanove zapreti oz. kakorkoli drugače drastično ukrepati (čeprav smo načrt prilagoditev oz. izrednega delovanja sprejeli).

Del stroškov je ravno zaradi varovanja in zaščite ostal na višjem nivoju.

Ob polletju smo se soočili z dejstvom, da se bo izposojevališče na Vačah zaprlo (potrebe vrtca) – skupaj z ustanoviteljico Občino Litija smo iskali rešitev in jo jeseni sprejeli v obliki novih prostorov nad trgovino na Vačah.

Nenačrtovana investicija v prenovo prostorov in izdelavo dodatne opreme se je izvedla uspešno (odpovedati smo se morali posodobitvi strešniškega sistema).

Potrebna sredstva smo našli še v koriščenju nerazporejenega presežka prihodki nad odhodki iz minulih let. Za nakup opreme (police, pult) smo koristili investicijska sredstva proračuna Občine Litija (4.000), za adaptacijo prostorov pa presežek (6.000). Druge stroške (požarna varnost, varstvo pri delu: osvetljenost, elektro-meritve itd.) smo lahko pokrivali, ker je bilo na letnem nivoju manj izvedenega programa.

Knjižnica je v letu 2021 bralno značko za mladino ponovno izvedla z nakupom bralnih majic. Sponzorjev nismo prosili za sodelovanje; ocenili smo, da je gospodarski položaj gospodarskih subjektov pretežek in negotov, da bi jih prosili za pridobivanje donacij za širjenje bralne kulture. Navadno smo za ta projekt pridobili okoli 1.000 EUR donacij.

Knjižnica se ob vseh zadanih programih, akcijah in projektih sooči s stroški oz. odhodki. Manevriranja za večje podvige žal ni – velik del stroškov nadomesti volja in zagnanost zaposlenih, ki si želijo v svoje okolje vnašati kvalitetne programe in storitve s področja knjižnične dejavnosti in splošne kulture.

Poslovni izid (po načelu nastanka poslovnega dogodka) izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini 35.358 EUR.
Povečan presežek je rezultat financiranja oz. uskladitve le-tega z občinama: sredstva občin so se uskladila tako, da se je v letu 2021 evidentiralo 13 in ne le 12 mesečnih zahtevkov.
Po načelu denarnega toka izkazujemo presežek prihodkov nad odhodki v višini 4.044 EUR.

8. VPLIV DELOVANJA KNJIŽNICE NA DRUGA PODROČJA

Knjižnica je igrala pomembno vlogo v povezavi z vzgojnimi in izobraževalnimi ustanovami – v času mehurčkastega javnega življenja smo sprejemali sicer redke, a dragocene obiske šolskih in vrtčevskih skupin, ki so cenile sodelovanje.

Knjižnica s spodbujanjem bralne kulture in sledljivosti dediščini in občini kulturi pozitivno vpliva na percepcijo življenja. Trudimo se za povezovanje – ena od dobrih praks je tudi sodelovanje s Svetom za medgeneracijsko povezovanje Občine Litija.

Delovanje knjižnice kot tako in ob organizaciji njenih projektov dosega občane oz. skupnost z opozarjanjem na zgodovinske in dediščinske projekte (v letu 2021 so to gotovo furmani, ustvarjalnost dr. Slavka Gruma, dediščina Naceta Simončiča, ...), ki krepijo odnos do lokalnega okolja nekoč in danes – kreiramo lokalno identiteto.

Knjižnica to zmore najlažje s pripovedovanjem zgodb na prireditvah in srečevanju z zanimivimi ljudmi. Sodelovanje se izvaja z društvi in ustanovami.

Vpliv knjižnice se mora izražati na področjih vzgoje, izobraževanja, preživljanja prostega časa in povezovanja med generacijami.

9. KADROVANJE IN ZAPOSLENI V KNJIŽNICI

9.1 Predstavitev zaposlenih po poklicih in področjih dela

V knjižnici je redno zaposlenih 11,5 javnih uslužbencev; 8 strokovnega kadra in 3,5 tehničnega kadra (direktorica, informatik, čistilka/manipulant, poslovna sekretarka); vsebine dela se prekrivajo in dopolnjujejo, saj delamo na več oddelkih, v dveh izmenah in na več lokacijah.

Oddelek, služba	Delovno mesto, izobrazba	Področje dela	Ime in priimek zaposlenega
-----------------	--------------------------	---------------	----------------------------

1	Uprava knjižnice	Direktorica, univerzitetna visokošolska	Strokovno vodenje javnega zavoda, načrtovanje dela, strokovno delo z uporabniki /prireditve, promocija	Andreja Štuhec
2	Oddelek za odrasle, domoznanstvo	Bibliotekarka, univerzitetna Visokošolska	Obdelava gradiva, katalogizacija, statistika, delo v domoznanstvu, delo z uporabniki, nabava gradiva	Erna Jurič
3	Oddelek za odrasle/mladino, obdelava gradiva,	Bibliotekarka, univerzitetna Visokošolska	Nakup gradiva, vsebinska obdelava, delo z uporabniki, delo v krajevni knjižnici	Majda Jurič Sirk
4	Oddelek za odrasle, obdelava gradiva	Bibliotekarka, Univerzitetna Visokošolska	Delo z bazami podatkov, vnos/ obdelava gradiva, info. služba, izobraževanje uporabnikov, prireditve, delo v krajevni knjižnici	Mateja Premk
5	Oddelek za mladino, nabavna služba (vodja nabavne službe in mlad. oddelka)	Višja knjižničarka, Višješolska izobrazba	Delo z mladimi, pedagoška in prireditvena dejavnost, načrtovanje nabave gradiva in poročanje, obdelava gradiva	Tatjana Renčelj
6	Oddelek za odrasle, prireditvena dejavnost, domoznanski oddelek,	Višja knjižničarka, Višješolska izobrazba	Delo z uporabniki, prireditvena dejavnost, obveščanje medijev in javnosti, informiranje uporabnikov, pisanje in raziskovanje domoznanskih vsebin	Aleksandra Mavretič
7	Izposoja gradiva na vseh lokacijah – nova sodelavka	Knjižničarka, Visokošolska	Delo z uporabniki, izposoja gradiva – po treh mesecih poskusnega dela je samostojna pri vseh opravilih	Manja Logar
8	Izposoja gradiva, vodenje potujoče knjižnice in vodja krajevne knjižnice	Knjižničarka, Srednješolska	Delo z uporabniki in zunanjimi sodelavkami knjižnice, priprava kolekcij za izposojevališča, izposoja na lokacijah	Vesna Burja
9	Izposoja gradiva, sistemsko delo z računalniško/strežniško mrežo knjižnice	Informatik Visokošolska	Delo z uporabniki, izposoja gradiva, delo v krajevni enoti, osnovno servisiranje računalnikov, odpravljanje napak, arhiviranje, načrtovanje razvoja IKT, podpora prireditveni in izobraževalni dejavnosti	Domen Merzel
10	Izposoja gradiva,	knjižničar Srednješolska	Delo z uporabniki, izposoja, vračilo gradiva, urejanje, arhiviranje mediateke in periodike, razstavna dejavnost	Matej Kračan
11	Urejanje prostorov knjižnice, pomoč pri organizaciji prireditev, pomoč pri urejanju gradiva	Manipulant ½, čistilka ½ srednješolska	Čiščenje prostorov knjižnice, pomoč pri organizaciji prireditev, pomoč pri postopkih obdelave gradiva /zaščita	Branka Kokalj
12	Uprava knjižnice/domoznanski oddelek	Poslovna sekretarka, ½, višješolska, VI.	Kadrovske evidence, administracija/arhiviranje/digitalizacija organizacija prireditev, domoznanstvo, sodelovanje z društvi, lokalno skupnostjo	Sonja Perme

9.1.1 Analiza kadrovanja in delovanja s kadri

V letu 2021 (september) se je upokojila knjižničarka, zato smo po izvedenem razpisu zaposlili novo sodelavko. Izpolnjevala je pogoje razpisa; ker je s knjižnico sodelovala v programu usposabljanja na delovnem mestu, smo poznali njene ključne lastnosti in predanost, zato smo jo zaposlili brez dileme o uspešnosti našega sodelovanja.

Ob izteku leta je direktorici potekel mandat. Aktivnosti ob tem so bile izvedene od septembra dalje: svet zavoda je objavil razpis, se sestal ob prispeli prijavi (samo eni) in sprejel sklep o imenovanju kandidatke, sedanje direktorice, za novo mandatno obdobje. Po

pridobitvi soglasij z občin ustanoviteljic, je bila v decembru podpisana pogodba za direktorsko mesto z Andrejo Štuhec od 1.1.2022 – 31.12.2026.

Druge delovne aktivnosti so se prilagajale utripu sprememb varovanja zdravja (epidemija). Ena zaposlena je do junija koristila institut čakanja na delo, nato koristila dopust in se septembra upokojila. V času zaprtosti knjižnice (1.-10.4.2021) so zaposleni koristili letni dopust, višek ur, nekateri so izvajali tudi delo od doma.

Kolektiv zaposlenih deluje povezovalno in aktivirano oz. motivirano za čim bolj kvalitetno delo z uporabniki. Najpomembnejši uspeh za zavod je bilo vzdrževanje kontinuitete delovanja knjižnične mreže; obolevnosti s corona virusom ni bilo veliko (3 zaposleni – a ne hkrati).

9.1.2 Ostale oblike dela

Delo v knjižnični mreži poleg redno zaposlenih javnih uslužbencev dopolnjujejo zunanje sodelavke – izposojevalke v potujoči knjižnici.

V letu 2021 je bilo to sodelovanje precej okrnjeno. Dokler so bile zaprte šole, potujoča knjižnica ni delovala – v manjši meri le Gabrovka in Vače (z uslužbenci iz Litije). Potujoča knjižnica se je znova aktivirala jeseni 2021.

V novembru smo se povezali z IC Geoss in v program sprejeli sodelavko v programu Aktivacija dolgotrajno brezposelnih. Sodelovanje s kandidatko je bilo uspešno (program je zaključila konec jan. 2022).

9.1.3 Izobraževanje

V letu 2021 smo imeli vsi zaposleni knjižnice 8-urno izobraževanje o strateškem načrtovanju. Ker ima knjižnice od 2020 – 2025 sprejeto strategijo razvoja, smo se zaposleni z moderatorko o vrednotenju, sprejemanju in delovanju skladno z dokumentom in zapisanimi cilji pogovarjali o izboljšanju svojega dela, zadovoljstva in sodelovanja v ustanovi – z namenom izboljšati svoje storitve. Za potrebe izobraževanja je bila knjižnica en dan zaprta. Zaradi narave svojega dela (različne lokacije, turnusi) se vsi zaposleni nikoli ne srečamo na eni lokaciji. Naše usklajevanje poteka dopisno oz. telefonsko.

Druga izobraževanja so potekala na daljavo. Novo zaposleno smo izobrazili za varstvo pri delu in o požarni varnosti.

9.1.4 Dejavnosti, oddane zunanjim izvajalcem

Za sodelovanje z zunanjimi izvajalci se knjižnica odloči v primerih:

- računovodenje (Veza),
- varovanja in požarne varnosti (Sinet, Zarja, MOjDar, Gasco);
- oblikovanje in dizajniranje publikacij in promocijskih izdelkov (Domen Planinšek, Janez Bric),
- vzdrževanja računalniških, računovodskih, telefonskih omrežij (Nessaja, Vasco, Breskvar),

- vzdrževanje dvigala (Fekt),
- delno izposoja v potujoči knjižnici (prostovoljke s povrnjenimi potnimi stroški),
- obrtno-strokovnih opravil v zvezi z vzdrževanjem objektov in opreme (elektrika, vodovod, lesarsko-mizarska opravila, ključavničarstvo itd. – ker knjižnica nima hišnika opravimo povpraševanje in se odločimo po predloženih ponudbah),
- varovanje osebnih podatkov (Data info),
- medijsko oglaševanje (ATV, Geoss, Ra-KUM),
- pleskanje in vzdrževanje prostorov itd (po povpraševanju).

V večini primerov gre za pogodbeno določene aktivnosti, če gre za enkratne potrebe, pridobimo ponudbe in se odločimo za najugodnejše izvajalce.

10.DELOVANJE ENOT

10.1 Krajevna knjižnica Šmartno

Organizacijska enota Šmartno je odprta 4 dni v tednu, skupaj 28 ur na teden (kar je skladno s pravilnikom oz. še vedno več kot ta določa za krajevno knjižnico).

V letu 2021 je bila knjižnica odprta 1251 ur.

V prostorih krajevne knjižnice so uporabnikom omogočene storitve: uporaba računalnikov in interneta, izposoja vseh vrst gradiva, časopisna čitalnica, udeležba na prireditvah za otroke in odrasle (galerijski oz. prireditveni prostor), za uporabnike pripravljamo priporočilne sezname in razstave, izvajamo informacijsko ter svetovalno službo, knjižnico obiskujejo ciljne skupine (predšolski otroci, učenci OŠ, upokojenci, občasno tudi oskrbovanci Doma Tisje).

V knjižnici se pri izmenskem delu izmenjujejo 4 strokovni delavci. Enota ima določenega vodjo, ki skrbi za nemoteno delo oz. delo enote usklajuje z načrtovanim delom. V krajevni knjižnici imamo malo skladišče za knjige, kamor razporejamo dvojnice oz. sezonsko gradivo (počitniško branje, domače branje itd.), saj je police potrebno že sproščati in prazniti.

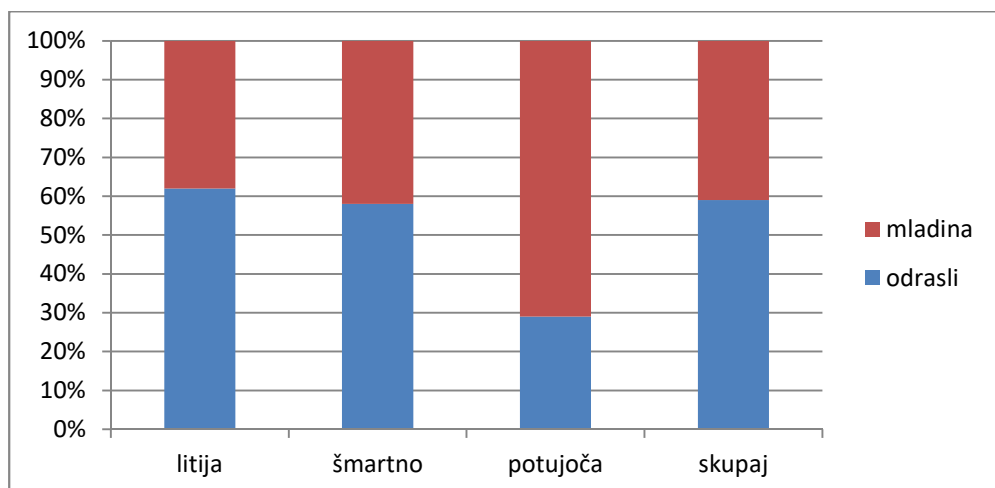
V letu 2021 smo v prostoru galerije s sredstvi Občine Šmartno zamenjali projektor, zamenjali smo nekaj iztrošene informacijske tehnologije in na knjižnico namestili paketnike.

Prostore knjižnice v normalnih obdobjih uporabljajo lokalna društva in skupine (DU Šmartno, prostovoljci), člani Univerze za tretje življenjsko obdobje. Je ustanova v kraju, ki povezuje krajanje Šmartnega, pa tudi občane in nekatere uporabnike iz litijske občine.

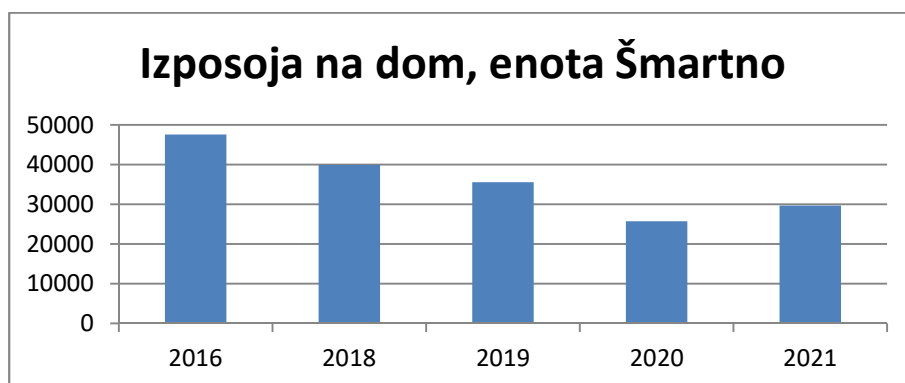
Utrip dela krajevne knjižnice še vedno ni pravi oz. zadovoljiv - obisk in izposoja sta se precej zmanjšala. Leto 2021 še vedno ni prineslo primernih pogojev za uporabo prostorov. Pogrešamo obisk osnovnošolcev – bralcev, saj smo ugotovili, da so se izrazito spremenile bralne navade osnovnošolcev in mladine.

Iz grafikona strukture članstva je razvidno, da je delež mladih članov v Šmartnu celo večji kot v osrednji knjižnici, a si izposojajo precej manj gradiva.

Struktura članstva po enotah:

Od leta 2016 beležimo 38 % padec izposoje gradiva v enoti.

10.2 Kolekcijska potujoča knjižnica

Kolekcijska potujoča knjižnica v dogovoru z občinama, s krajevnimi skupnostmi in šolami deluje v različnih krajih, Knjižnica Litija pa pripravi kolekcije od 200 do 1000 enot in jih večkrat letno zamenja. Večina izposojevališč je namenjena osnovnošolcem, prizadevamo si, da bi nas obiskovali tudi odrasli.

Za izposojevališči v Gabrovki in na Vačah velja 'poseben' režim: zaradi avtomatizirane izposoje, boljših oz. dobrih prostorskih pogojev, imamo na voljo obsežnejšo kolekcijo (do 4.000 enot gradiva, ki sta v svojem jedru bolj ali manj stalni, del zbirke pa je variabilen, tako da z novosti popestrimo izbor).

Spomladi 2021 nas je občina Litija obvestila, da bodo prostori knjižnice **Vače** v podružnični šoli namenjeni predšolski vzgoji. Jeseni so nam namenili nove prostore nad trgovino v središču kraja. Obnovili smo jih, dobavili novo opremo in 3.12. odprli knjižnico. Ob odmevnem oglaševanju (brezplačno članstvo za odrasle ob vpisu v decembru), se je odzvalo 20 članov, tako da imamo v knjižnici trenutno 45 % odraslih in 55 % mladine, kar je lep dosežek. V novem letu smo pripravljeni na sodelovanje z društvi in ustanovami, da bi

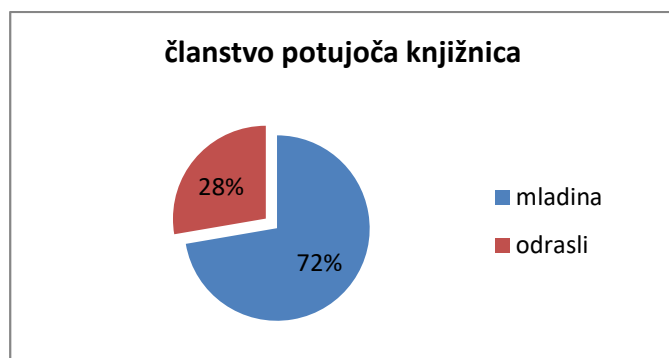
knjižnica v kraju postala središčna ustanova. Knjižnica ima povečano odprtost (8 u na teden) in širši fond gradiva.

Razpredelnica – izposojevališča potujoče knjižnice

kolekcija	obisk mladina	obisk odrasli	skupaj obisk	izposoja mladina	izposoja odrasli	izposoja skupaj	člani mladina	člani odrasli	skupaj	novi
Dole	402		402	722		722	45		45	4
Gabrovka	1217	348	1565	3058	2691	5749	115	98	213	18
Jevnica	523		523	862		862	59		59	16
Polšnik	474		474	920		920	20		20	7
Primskovo	104		104	203		203	13		13	4
Sava - šola	313		313	539		539	32		32	9
Jevnica - vrtec			0			0			0	
Štangarske Poljane	361		361	646		646	19		19	4
Vače	299	96	395	504	296	800	85	71	156	20
Velika Kostrevnica	272		272	538		538	28		28	4
Hotič	274		274	426		426	34		34	6
Skupaj	4239	444	4683	8418	2987	11405	450	169	619	92

V letu 2021 je bila potujoča knjižnica v prvi polovici leta zaprta – ker je bila vezana na mladino (zaprte šole).

V letu 2020 smo imeli v dveh izposojevališčih 17 % odraslih članov, v letu 2021 se je razmerje dvignilo na 28 %. Spodbude in primerno gradivo (ter novi prostori na Vačah) so k temu odločilno pripomogli.

Čeprav gre za mikro knjižnice, skupaj predstavljajo pomembno tretjo enoto – predvsem pa krajanom (mladini) zagotavljajo prvi stik s knjigami in bralno kulturo.

11. INVESTICIJE

V načrtih je bila posodobitev strežniškega sistema, nakup trezorjev za vračilo gradiva. Ob poizvedovanju smo namesto klasičnih kovinskih boksev za vračilo gradiva pristopili k nakupu paketnikov, ki omogočajo tudi izposajo gradiva (naročanje na različne načine, prevzemanje kadarkoli, prav tako vračanje: kadarkoli). V okoliščinah omejitev delovanja knjižnice oz. PCT pogojev je bila ta rešitev zelo dobra (in cenejša). Paketnike smo namestili na stavbi knjižnice v Litiji in Šmartnem.

Investicijska sredstva Občine Litija (10.000) smo tako namenili za:

- Nakup kamere (priprava in izvedba spletnih dogodkov) – 429,99 EUR
- Tiskalnik za izdelavo članskih izkaznic – 1.510,36 EUR
- Namestitev paketnikov na Knjižnici Litija – 1.160,25
- Opremo in pohištvo za knjižnico Vače – 4.893,42
- Sesalnik za izposojevališče Vače – 413,91
- 2 računalnika in monitor – izposojevališče Vače (zaposleni in uporabniki) – 1.546,89

Ob selitvi knjižnice na Vačah smo prerazporedili tudi sredstva (adaptacija in nakup opreme). Vir za nakup polic so bila investicijska sredstva občine Litija, sredstva za adaptacijo prostorov smo našli v nerazporejenem presežku minulih let (5.965,80 EUR).

Pri obnovi in prilagajanju prostorov izposojevališča na Vačah so nastajali še drugi nenačrtovani stroški: pregled, izmere delovnega okolja (in protipožarne zaščite – požarni red, gasilniki) in prilagoditve vsem ugotovljenim pomanjkljivostim, za katere pa smo sredstva črpali iz postavk namenjenih pokrivanju materialnih stroškov (dodatne luči zaradi slabe osvetljenosti). Potrebna je bila tudi primerna označitev stavbe, prostorov – za razpoznavnost in promocijo.

V Šmartnem smo investicijska sredstva (4.000) porabili za:

- Računalnik (prenosnik) – 583,54
- Paketniki za Krajevno knjižnico Šmartno – 762,50
- Projektor – 1.066,28
- Tiskalnik, scanner – 491,10
- Ekran za nadzor – 129,00
- Ekran izposoja – 233,03
- Omrežno stikalo – 248,59
- Baterijski sesalnik – 413,91.

12. PROJEKTI

12.1 IKT oprema

Večjih projektov nismo izvajali – v sklopu investicij smo nabavili 3 računalnike (dva za zamenjavo zastarelih, 1 prenosnik za delo sekretarke in vnos domoznanskih vsebin od doma). Druga oprema: projektor zaradi zastarelosti, tiskalnik članskih izkaznic zaradi okvare, tiskalnik oz. multifunkcijska naprava za krajevno knjižnico, sesalnika za sprotno/dnevno čiščenje v enotah ter druge manjše a nepogrešljive dele v sistemu.

Z investicijskimi sredstvi občin smo na knjižnice namestili v Litiji 6 paketnikov, v Šmartnem pa 4. Omogočajo dostopanje do naročenega gradiva izven časa odprtosti knjižnice, prav tako tudi vračanje po predhodnem naročilu rezervacije paketnika. Tak način uporabe knjižnice je koristen predvsem zelo aktivnim uporabnikom z natančnim razporejanjem svojih obveznosti in časa.

Koristil je tudi uporabnikom brez pogoja PCT.

12.2 Projekti spodbujanja bralne kulture

Realizirali smo projekt bralna majčka za bralno značko.

Otrokom zadnjega leta v vrtcu (200) in osnovnošolcem (1204) smo podarili majice, za katere nismo pridobivali donatorskih sredstev.

V prilagojeni obliki smo izvedli 10 **Tačkov festival**. Pripravili smo ogled oddaj Radovedni Taček, promovirali igro in reševanje ugank s pomočjo spletne aplikacije (Kulturni center Litija), pripravili natečaj in razstavo ter podelitev nagrad in posneli krajši spominski film o Nacetu Simončiču.

Nadaljeval se je projekt Tačkov knjižakelj (spodbujamo vpis prvošolcev v knjižnico, obiskovanje in izposajo) – nagrajamo jih z vrečko, odsevniki, kazalom in drugimi nagradami, ki sledijo 10 obiskom. Ocenjujemo, da se v knjižnico vpisuje 60 % prvošolcev.

Izvedli smo projekt **Rastem s knjigo** – z dvema soorganizacijama prireditve na šolah (in obiskom na predstavitev cobiss-a in uporabe portala Biblos) . Otrokom na šolah smo posredovali knjige iz Javne agencije za knjigo.

Projekt Poletavci – poletno bralno akcijo smo kljub zaostrenim razmeram izvedli v sodelovanju s Svetom za medgeneracijsko sodelovanje Litija (predstavo smo pripravili konec septembra – sodelujočim otrokom pripravili priznanja, majice in izžrebali nagrado). Sodelovalo je 64 otrok, 10 manj kot v letu 2020.

Poletne počitniške srede smo izvajali za vrtce – ker je bilo dovoljeno le druženje za mehurčke.

Pripravljali smo še posnetke za splet: promocija izposoje igrač, predstavitev knjižnih novosti, nekaj oddaj Babica Julka pripoveduje. Pričelo se je tudi sodelovanje s televizijo ETV, kjer pravljica iz naše knjižnice pripravi pravljice, ki jih predvajajo vsak petek.

Za odrasle bralce se je nadaljeval projekt bralne značke za odrasle Srčni bralec (ime se je lepo prijelo). Za projekt se vsako leto pripravi priporočilni seznam, sklenemo ga z literarnim večerom, ki pa ga v letu 2021 tudi ni bilo; nagrade so bile poslane po pošti.

12.3 Projekti domoznanskega oddelka 2021

Aktivnosti domoznanskega oddelka so različne: zbiranje, evidentiranje in obdelava gradiva, kulturni dogodki, spominske slovesnosti, popisovanje in raziskovanje ustnih virov, povezovanje. Naš izziv je zbrane vsebine primerno predstavljati in popularizirati javnosti.

Knjiga o furmanih

Leto 2021 je bilo za nas zelo pomembno, zaključevali smo projekt zbiranja spominov o furmanih in delu s konji. Intenzivno urejanje in priprava knjige, ki je bila predstavljena na gradu Bogenšperk v mesecu juliju.

Domoznansko/založniški projekt je prinesel veliko novih izkušenj in je bil tako s strani virov kot zainteresirane javnosti (lokalna skupnost) lepo sprejet. Knjigo smo izdali v 500 izvodih; 351 izvodov je bilo podarjenih (viri, obvezi izvodi, promocija), 109 izvodov je bilo doslej prodanih. Projekt je stal 6.185,80 EUR (tisk, oblikovanje, promocija), 2.210 EUR je bilo doslej prejete kupnine.

Atrij gradu ob predstavitvi knjige **Bolj ko je komat okrancljan, bolj konj z veseljem vleče**.

Portal Kamra

Po dogovoru z območno knjižnico MKL smo pripravili dve digitalni zbirki in ju objavili na portalu Kamra. Gre za zgodbi: Zgodbe šmarskih hiš in Vohun iz Šmartnega pri Litiji usmrčen v španski državljanski vojni.

Na Kamri ima Knjižnica Litija objavljenih 16 zgodb. Najbolj obiskana ostaja zgodba Valvazorjev trg v Litiji, ker je najstarejša in najbolj informativna; z veliko podatki o kraju (zgodovini, osebnosti, dejavnosti) bo postregla tudi zbirka Zgodbe šmarskih hiš.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vnos novih digitalnih zgodb v letu	-	2	1	-	1	3	3	1	2	2
Število ogledov	4535	7084	8282	7067	7285	7879	24249	17672	30048	37.116

Dostopi do Kamre se povišujejo tudi zaradi pogostega promoviranja (opomniki na družbenih omrežjih, delitve ob obletnicah itd.). Na portalu objavljamo tudi novice, ki so povezane s spominsko dejavnostjo, dogodki, obeležji in drugimi prireditvami, kjer želimo opozoriti na našo kulturno dediščino.

Obrazi srca Slovenije

Knjižnica Litija je med redkimi splošnimi knjižnicami (ki ni območna) in objavlja oz. gradi svoj biografski leksikon. Obrazi srca Slovenije imajo okoli 230 zapisov, ki jih posodabljam (ko

prejmemo pobude oz. sami ugotovimo, da so nastale spremembe). Dodajamo tudi nove osebe. Obisk leksikona se je povečal za 10 %.

Med druge domoznanske aktivnosti sodijo naslednje dejavnosti:

- Priprava digitalnih vsebin za predvajanje na spletnih straneh in družbenih omrežjih (sledenje obletnicam in izpostavljanje dogodkov, pomembnih za današnji čas).
- Založniški projekti: Regrat in Knjižni čar.
- Nakup domoznanskih razglednic (74 kosov, ki je zelo obogatilo domoznansko zbirko in pokrivajo široko geografsko območje).
- Pridobivanje domoznanskih vsebin in umeščanje teh na strežnik.
- Soorganizacija spletnega fotografskega natečaja.
- Prenosi pomembnih gradiv iz spletnih portalov.

12.4 Prostovoljstvo

K prostovoljnemu delu v knjižnici lahko prištevamo delovanje naših izposojevalk na terenu v potujoči knjižnici (ki jim izplačujemo potne stroške za prevoz gradiva) ter delovanje članov sveta knjižnice.

Prostovoljno se izvaja projekt Tačke pomagačke (vodnice kužkov prejmejo potne stroške, njihovo delo je prostovoljno).

Direktorica deluje v UO Univerze za tretje življenjsko obdobje Litija – Šmartno, Svetu za medgeneracijsko povezovanje Občine Litija, občasnih odborih in telesih Združenja splošnih knjižnic.

13.SODELOVANJE

Splošna knjižnica je ustanova, ki svojo dejavnost intenzivno prepleta s številnimi deležniki v lokalnem in regionalnem okolju.

Zavod za kulturo, mladino, šport in turizem Litija (soorganizacija prireditev, festivalov, podpora U3 itd.).

Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno – neformalno izobraževanje odraslih.

Javni zavod Bogenšperk – skupno načrtovanje in izvedba kulturnih in občinskih dogodkov v Občini Šmartno.

Izobraževalni Center Geoss: knjižnica in IC Geoss sta partnerski instituciji pri srednješolskem in visokošolskem izobraževanju odraslih – povezovanje teče tudi v projektu Socialna aktivacija brezposelnih oseb in promocije diplomskih nalog.

Društva upokojencev obeh občin: knjižnica omogoča brezplačno souporabo prostorov, predvsem pa s sodelovanjem skrbi za kulturno bogatitev njihovih pestrih sekcij; prihaja tudi do sodelovanj pri načrtovanju prireditev, založništvu.

Vrtci obeh občin: knjižnica spodbuja zgodnje opismenjevanje predšolskih otrok in srečevanje s knjigo ter knjižno vzgojo. Redno sprejemamo skupine in jih tudi obiskujemo na terenu ter izvajamo knjižno vzgojo.

Osnovne šole obeh občin in Gimnazija Litija:

projekti za širjenje bralne kulture (BZ, bibliopedagoške ure s poudarkom na lokalni zgodovini in umetnosti), skupni nastopi na prireditvah, spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja.

Društvo LILA (Litijski likovni atelje): povezujemo se pri preglednih skupinskih in individualnih razstavah članov društva; skupaj načrtujemo kulturne prireditve ter sodelujemo pri natečajih in razpisih (likovnih in literarnih).

Knjižnica redno sodeluje v založniških projektih domačih avtorjev (jezikovni pregledi, pomagamo pri iskanju virov, predstavitvi publikacij, pišemo spremne besede in podobno). Sodelovanje je utečeno še z: JSKD OI Litija, Dom Tisje, VDC Zagorje – enota Litija, Razvojni center Srca Slovenije, Društvo invalidov, Sadjarsko in vinogradniško društvo, Društvo diabetikov in druge humanitarne organizacije ter s številnimi kulturnimi društvi obeh občin.

Na strokovnem področju poteka sodelovanje na lokalnem in nacionalnem nivoju. Nacionalno je knjižnica vpeta predvsem v povezovanje z institucijami povezanimi z razvojem knjižnične dejavnosti: IZUM, NUK, MKL, ZBDS, Združenjem splošnih knjižnic in posamičnimi knjižnicami, kjer predvsem iščemo dobrih praks in nasvetov za delo z uporabniki.

Lokalno knjižnica ohranja stik s šolskimi knjižnicami – čeprav je njihovo poslanstvo ciljno osredotočeno na šolarje, se dobro usklajujemo za svoje naloge in delovanje; priprava projektov bralne značke, obiskov knjižnice in promocijo knjižne vzgoje. Knjižnica ostaja prilagodljivi javni servis svojima ustanoviteljicama. Ob nastanku pobud, priložnosti za sodelovanje, izboljševanje aktivnosti branja, splošne kulture, smo vedno na voljo za skupne nastope.

14.OBJAVE KNJIŽNICE in knjižnica v medijih

Objave knjižnice so naše lastne in objave drugih medijev o nas.

Lastne objave:

Mesečni napovednik prireditev; uveljavljen način obveščanja o dogodkih smo v letu 2021 'ugasnili', saj ni bilo dovolj snovi za napovedovanje. Napovedovali smo posamične dogodke. Knjižni čar – letni bilten knjižnice o najvidnejših dogodkih in delu knjižnice (nekaj izvodov natisnemo, ponudimo ga tudi v elektronski obliki na domači strani).

Led pano – oglaševanje dogodkov na panoju Mestne skupnosti Litija.

Domača stran knjižnice – na njej skrbimo za objavo vseh pomembnih informacij o delovanju, organizaciji, odprtosti, spremembah, prireditvah, novostih.

Obvestila o našem delu pošiljamo tudi na druge lokalne portale. Skrbimo tudi za pojavnost in ažurnost na družabnih omrežjih: profil FB, Instagram.

V letu 2021 smo nadaljevali tudi s pripravljanjem kratkih video vsebin: pravljice, predstavitve novosti – knjig in igrač, slovesnosti ob spominskih dnevih, praznikih itd.

Knjižnica večinoma sama skrbi za svojo podobo v javnosti, medijih. Pripravljamo tedenska poročila, najave, komentarje svojega delovanja, novosti, ki jih potem posredujemo posameznim uredništvom oz. portalom, ki jih objavljajo po uredniški presoji.

Z nekaterimi mediji imamo sklenjene letne pogodbe: ETV, Radio Geoss, Radio Kum-Aktual. Občinski glasili Občan in Krajevne novice objavljata po svojih prostorskih zmožnostih.

Pojavljanje knjižnice v medijih je pomembno in nujno. Obveščanje uporabnikov je bilo v letu 2021 pomembno tudi zaradi nenehnih sprememb glede pravil obiskovanja javnih ustanov.

15. ZAKLJUČEK

V letu 2021 smo na osnovi pridobljenih izkušenj iz leta 2020 upali na izboljšanje rezultatov oz. kazalcev poslovanja. Optimizem je bil morda pretiran, saj se je turbulentni čas povezan z epidemijo nadaljeval – to pa je vplivalo na obiskovanje, izposojno oz. percepcijo knjižnične dejavnosti s strani uporabnikov.

Želeli smo premik od zagotavljanja osnovnih dejavnosti – vendar so določene omejitve vztrajale in se izkazujejo v kazalcih.

Ocenjujemo, da smo v veliki meri z dobrim delom in prizadevanji po izvirnosti zaznamovali leto 2021:

- na Vačah deluje novo izposojevališče, ki pridobiva na obisku, članstvu, izposoji...
- domoznanski projekt zapisovanja spominov na furmane in izdaje knjige je dobra praksa za nadaljevanje podobnih tematskih prijemov,
- neprekinjeno delo (z izjemo zapovedanega lock-downa) je dosežen cilj, ki smo si ga zadali kot kolektiv.

Žalosti nas le spoznanje, da občin ustanoviteljic še nismo prepričali k skupnemu nastopu za iskanje rešitve dodatnih/novih prostorov za osrednjo knjižnico v Litiji.

Knjižnica mora s svojo urejeno, kulturno in strokovno podobo izpričevati svoje poslanstvo. Le tako bo ohranila zaupanje obiskovalcev.

Z ustanovitelji se moramo poenotiti, da knjižnična dejavnost sodi med osnovne družbene servise, ki zagotavlja aktivne, odgovorne in povezane državljane, ki tvorijo napredno skupnost in v njej živijo kvalitetno življenje.

Litija, 21. februar 2022
Poslovno poročilo pripravila:

Andreja Štuhec,
direktorica Knjižnice Litija
univ. dipl. novinarka., višja bibliotekarka

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Štuhec A.".

B) RAČUNOVODSKO POROČILO

Računovodski izkazi Knjižnice Litija (v nadaljevanju knjižnica) za leto 2021 so izdelani v skladu s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava.

Knjižnica Litija je na podlagi Odredbe o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskega proračuna evidentirana v skupino **posrednega uporabnika proračuna občine**. Po Zakonu o računovodstvu ter Pravilniku o enotnem kontnem načrtu pa še med pravne osebe javnega prava, in sicer kot **določeni uporabniki enotnega kontnega načrta**.

RAČUNOVODSKO POROČILO VSEBUJE NASLEDNJE PRILOGE:

1. Priloge iz Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava:
 - a) Bilanca stanja (priloga 1)
 - b) Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (priloga 1/A)
 - c) Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil (priloga 1/B)
 - d) Izkaz prihodkov in odhodkov – določenih uporabnikov (priloga 3)
 - e) Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka (priloga 3/A)
 - f) Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov (priloga 3/A-1)
 - g) Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov (priloga 3/A-2)
 - h) Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti (priloga 3/B)

1. POJASNILA K POSTAVKAM BILANCE STANJA IN PRILOGAM K BILANCI STANJA

Bilanca stanja je računovodski izkaz, ki vsebuje podatke o stanju sredstev in obveznosti do njihovih virov na zadnji dan tekočega in zadnji dan predhodnega obračunskega obdobja.

NAZIV KONTA	2020	2021	INDEKS
DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	770.748	835.947	108
KRATKOROČNA SREDSTVA IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	84.824	119.069	140
ZALOGE	426	735	173
AKTIVA	855.998	955.751	112
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	46.273	45.510	98
LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	809.725	910.241	112
PASIVA	855.998	955.751	112

1.1. SREDSTVA

1.1.1 DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU

Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju so:

- nepremičnine,
- oprema in druga opredmetena osnovna sredstva.

Med **nepremičnine** spadajo zemljišča in gradbeni objekti.

Knjižnica ima v upravljanju naslednje objekte:

	Nabavna vrednost	Popravek vrednosti	Sedanja vrednost
ZGRADBE:	875.672	67.388	808.283
Knjižnica Litija	647.920	0	647.920
Knjižnica Šmartno pri Litiji	154.964	60.313	94.651
Potujoča knjižnica Gabrovka	33.000	908	32.093
Potujoča knjižnica Vače	39.788	6.168	33.620

Zgradba Knjižnice Litija je razglašena za kulturni spomenik in se zato ne amortizira.

Neopredmetena dolgoročna sredstva predstavljajo dolgoročne premoženjske pravice, kot so računalniški programi, ki so namenjeni opravljanju posameznih funkcij za obdobje daljše od 12 mesecev. Novih nabav v letu 2021 ni bilo.

Nabavna vrednost **opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev** se je v letu 2021 povečala za 101.975 EUR, in sicer za opremo in drobni inventar v višini 14.477 EUR in za knjižno in neknjižno gradivo v višini 87.498 €.

Drobni inventar z dobo uporabnosti krajšo od enega leta je odpisan 100% ob oddaji v uporabo. Drobni inventar z življenjsko dobo, daljšo od enega leta, se v skladu s 45. členom Zakona o računovodstvu prav tako odpiše v celoti ob nabavi. Opredmetena osnovna sredstva se redno odpisujejo, z uporabo metode enakomernega časovnega amortiziranja. Uporabljene letne amortizacijske stopnje so predpisane s Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list, št. 100/15).

V letu 2021 smo nabavili opremo in drobni inventar v višini 14.477 EUR, in sicer:

Datum nabave	Naziv OS	Nabavna vrednost v EUR	Financer
25.03.2021	TISKALNIK KARTIC	1.510,36	Občina Litija
15.10.2021	PAKETNIKI PROSTOSTOJEČI SKLOP 6	1.104,10	Občina Litija
03.12.2021	RAČUNALNIK HP Pavilion 2 kom	1.410,32	Občina Litija
03.12.2021	MONITOR PHILIPS 21,5"	136,57	Občina Litija

01.12.2021	KNJIŽNI REGAL LESENI 7 kom	2.254,56	Občina Litija
01.12.2021	KORITO LESENO ZA SLIKANICE	259,86	Občina Litija
01.12.2021	MIZA POLKROŽNA S KOVINSKIMI NOGAMI 4 kom	834,48	Občina Litija
01.12.2021	PULT IZPOSOJEVALNI	1.073,60	Občina Litija
01.12.2021	KORITO VISOKO 2 kom	470,92	Občina Litija
05.04.2021	RAČUNALNIK TABLIČNI APPLE iPad 2020	447,01	Občina Litija
25.04.2021	KAMERA SONY 4K	429,99	Občina Litija
15.12.2021	SESALNIK DYSON V8 Absolute+	413,91	Občina Litija
27.10.2021	NADSTREŠEK NAD PAKETNIKI	203,35	Občina Litija
10.08.2021	PRENOSNIK HP EliteBook 850 G3	583,54	Občina Šmartno
15.10.2021	PAKETNIKI PROSTOSTOJEČI SKLOP 4	762,50	Občina Šmartno
10.11.2021	PROJEKTOR OPTOMA	1.066,28	Občina Šmartno
10.12.2021	MONITOR LCD 2 kom	362,03	Občina Šmartno
20.11.2021	TISKALNIK HP COLORR LASER JET PRO	491,10	Občina Šmartno
10.12.2021	SESALNIK DYSON V8 ABSOLUTE +	413,91	Občina Šmartno
10.12.2021	OMREŽNE KOMPONENTE SWITCH	248,59	Občina Šmartno
	SKUPAJ	14.476,98	

Nakup knjižničnega gradiva je eden od najpomembnejših projektov knjižnice, a namenska sredstva prikazujemo ločeno, in sicer med opredmetenimi osnovnimi sredstvi in obveznostmi za sredstva prejeta v upravljanje od občin.

KNJIŽNIČNO GRADIVO 2021	SKUPAJ v EUR
Ministrstvo za kulturo	24.913
Občina Litija	37.700
Občina Šmartno pri Litiji	13.900
Lastna sredstva	9.141
Donacije- podarjene knjige	1.844
SKUPAJ GRADIVO:	87.498

Po zapisniku o popisu osnovnih sredstev smo izločili iz uporabe opremo, ki ni več uporabna oziroma je dotrajana v nabavni vrednosti in popravku vrednosti 6.348 EUR. Odpisali smo predvsem zastarelo opremo, računalnike s programsko opremo.

V letu 2021 se je redno odpisovalo knjižno gradivo v vseh enotah. Konec oktobra se je izvedla tudi inventura knjižnega gradiva na vseh lokacijah. Skupna vrednost odpisanega gradiva v vseh enotah je za 42.983 EUR, 3.606 izvodov knjižnega gradiva in 327 izvodov neknjižnega gradiva.

Med druga opredmetena osnovna sredstva smo uvrstili umetniške dela, kot so umetniške slike in kipi.

1.1.2 KRATKOROČNA SREDSTVA (RAZEN ZALOG) IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Stanje denarnih sredstev v blagajni na dan 31. 12. 2021 znaša 703,30 EUR.

Denarna sredstva na računih ter dobroimetja pri bankah in drugih finančnih ustanovah, so odprta pri Upravi za javna plačila, in znašajo 73.334 EUR na dan 31. 12. 2021.

Kratkoročne terjatve do kupcev znašajo 45 EUR.

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta znašajo 40.380 EUR na dan 31. 12. 2021, in sicer so to terjatve do ustanoviteljice Občine Litija za decembrski zahtevek in redna delovna uspešnost, ter ustanoviteljice Občine Šmartno pri Litiji za decembrski zahtevek gradivo in redno delovno uspešnost. Terjatve so bile usklajene z izpisom odprtih postavk.

Med **drugimi kratkoročnimi terjatvami** izkazujemo refundacije v breme ZZZS v višini 1.305 EUR.

Med **aktivnimi časovnimi razmejitvami** so evidentirani vnaprej zaračunani stroški za storitve pooblaščen osebe za varstvo podatkov.

1.1.3 ZALOGE

Med zalogo blaga so evidentirani tačkovi izdelki in knjižice Regrat, ter izdana domoznanska knjiga v samozaložbi.

1.2. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

1.2.1 KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih znašajo 24.544 EUR na dan 31. 12. 2021 in se nanašajo na obveznost za izplačilo plač za mesec december. Obveznost do zaposlenih je bila v celoti poravnana v januarju in februarju 2021.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev znašajo 13.915 EUR na dan 31. 12. 2021. Večina obveznosti zapade v plačilo v letu 2022. Z večino dobaviteljev smo uskladili stanje z izpiskom odprtih postavk.

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja znašajo 4.887 na dan 31. 12. 2021 in se nanašajo na prispevke na izplačane plače, premije KDPZ, davek od dobička pravnih oseb, rtv prispevek.

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta znašajo 2.164 EUR na dan 31. 12. 2021. Z večino dobaviteljev so odprte postavke usklajene.

1.2.2 LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI

Stanje obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva znaša 835.907 EUR na dan 31. 12. 2021. Povečanja in zmanjšanja stanja so bila med letom naslednja:

STANJE OZ. SPREMEMBA	ZNESEK
stanje na dan 31. 12. 2020	770.749
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo osnovnih sredstev s strani ustanoviteljice Občine Litija	9.899
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo osnovnih sredstev s strani ustanoviteljice Občine Šmartno pri Litiji	3.928
+ prejete investicije v upravljanje s strani ustanoviteljice Občine Litija	66.919
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo knjižnega gradiva s strani ministrstva	24.913
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo knjižnega gradiva s strani ustanoviteljice Občine Litija	37.700
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo knjižnega gradiva s strani ustanoviteljice Občine Šmartno pri Litiji	13.900
- zmanjšanje stroškov amortizacije, ki se nadomešča v breme obveznosti do virov sredstev (konto 4629)	92.100
stanje na dan 31. 12. 2021	835.907

Presežek prihodkov nad odhodki znaša 74.334 EUR na dan 31.12.2021.

Stanje na kontih skupine 98 smo uskladili s stanjem terjatev za sredstva dana v upravljanje pri obeh ustanoviteljih v skladu s Pravilnikom o načinu in rokih usklajevanja terjatev (Uradni list RS, št. 117/02 in 134/03).

Stanje sredstev prejetih v upravljanje:

- Občina Litija 577.876 EUR
- Občina Šmartno pri Litiji 332.365 EUR
- SKUPAJ 910.241 EUR

2. POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

V skladu z Zakonom o računovodstvu in glede na »status« določenega uporabnika zavod v izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov se izkazujejo prihodki in odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka. Izkaz prihodkov in odhodkov vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih v obračunskem obdobju in v predhodnem obračunskem obdobju. Prihodki so razčlenjeni v skladu s SRS in enotnim kontnim načrtom za proračunske uporabnike. Med prihodki so izkazani zneski, ki so nastali od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2021.

Do letošnjega leta so se sredstva ustanoviteljic po pogodbi o financiranju dejavnosti evidentirala v enaki višini med prihodki po obračunskem načelu in prihodki po denarnem toku. Knjižnica prejema sredstva s strani občine po zahtevkih, po dvanajstinah. Zahtevek za mesec december, se posreduje ustanovitelju v mesecu januarju. Zaradi pravilne računovodske usmeritve, so se uskladila sredstva občine, tako da se je v letošnjem letu

evidentiralo 13 in ne 12 zahtevkov, kot običajno. Posledica tega je povečan presežek prihodkov nad odhodki za višino enega zahtevka.

Prihodki in odhodki so razčlenjeni na:

- Poslovne prihodke in odhodke (prihodke od poslovanja)
- Finančne prihodke in odhodke (prihodke od financiranja)
- Izredne prihodke in odhodke
- Prevrednotovalne poslovne prihodke in odhodke

NAZIV KONTA	2020	2021	INDEKS	STRUKTURA
PRIHODKI OD POSLOVANJA	422.925	492.962	117	100
FINANČNI PRIHODKI	0	0	0	
DRUGI PRIHODKI	4	0		
CELOTNI PRIHODKI	422.929	492.962	117	100
STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	88.218	100.513	114	22
STROŠKI DELA	326.531	345.596	106	76
AMORTIZACIJA	4.249	9.791	230	2
DRUGI STROŠKI	1.128	1.208	107	0
FINANČNI ODHODKI	3	0	0	0
DRUGI ODHODKI	0	115	0	0
CELOTNI ODHODKI	420.129	457.223	105	100
PRESEŽEK PRIHODKOV	2.800	35.739		
DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB	28	381		
PRESEŽEK PRIHODKOV	2.772	35.358		

2.1. ANALIZA PRIHODKOV

Celotni prihodki doseženi v letu 2021 so znašali 492.962 EUR in so bili za 17 % višji od doseženih v letu 2020.

Del prihodkov iz poslovanja v višini 6.186 se nanaša na povečanje vrednosti zalog proizvodov (izdaja knjige o furmanih v samozaložbi). Prihodki brez povečanja zalog proizvodov znašajo 486.777 EUR

PRIHODKI	Realizacija 2021	Realizacija 2020	Indeks 21/20	Struktura 2021
PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	486.069	422.760	115	100
PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC- USTANOVITELJ Občina Litija	328.404	283.680	116	67
PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC - USTANOVITELJ Občina Šmartno pri Litiji	119.858	101.675	118	25
PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC- USTANOVITELJ Občina Litija- INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	0	8.211	0	0

MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA	88	8	1100	0
ČLANARINA- PRAVNE OSEBE	220	220	100	0
PRIHODKI OD PRODAJE IZDANIH KNJIG IN REVIJ -JS	2.210	0	0	0
PRIHODKI OD SOFINANCIRANJA IN IZVAJANJA PROJEKTOV	400	1.967	20	0
UPORABNINE IN NAJEMNINE	120	690	17	0
ČLANARINE	11.767	8.484	139	2
ZAMUDNINE, OPOMINI	7.633	5.843	131	2
REZERVACIJE, ODŠKODNINE, UNIČENO GRADIVO	156	291	54	0
PRODAJA PUBLIKACIJ	105	67	157	0
FOTOKOPIRANJE GRADIVA	105	82	129	0
PRIHODKI OD OSTALIH KNJIŽ. STORITEV	18	120	15	0
PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC ZARADI COVID-19 - po 71. členu	14.985	11.419	131	3
IZDEDNI PRIHODKI	0	4	0	0
PRIHODKI TRŽNE DEJAVNOSTI	708	169	420	0
PRIHODKI OD PRODAJE IZDELKOV-TD	100	169	59	0
PRIHODKI ODPRODAJE IZDANIH KNJIG IN REVIJ -TD	608	0	0	0
SKUPAJ PRIHODKI	486.777	423.098	115	

2.2. ANALIZA ODHODKOV

Celotni odhodki doseženi v letu 2021 so znašali 457.223 EUR in so bili za 9 % višji od doseženih v letu 2020.

Po glavnih postavkah so bili odhodki poslovanja naslednji:

2.2.1. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV

so v letu 2021 znašali 100.513 EUR in so bili za 14 % višji od doseženih v letu 2020. Delež v celotnih odhodkih znaša 22 %.

Stroški materiala (konto 460) so znašali 32.288 EUR in so bili enaki doseženim v letu 2020. Delež glede na celotne odhodke znaša 7 %.

Stroški storitev (konto 461) so znašali 61.911 EUR in so bili za 11 % nižji od doseženih v letu 2020. Delež glede na celotne odhodke znaša 14 %.

ODHODKI	Realizacija 2021	Realizacija 2020	Indeks 21/20	Struktura
STROŠKI MATERIALA	32.288	32.115	101	100
PORABLJEN MATERIAL ZA KNJIŽNIČNO GRADIVO IN IZPOSOJO	2.045	4.064	50	6
PORABLJEN MATERIAL ZA ČIŠČENJE PROSTOROV	1.889	3.090	61	6
PROJEKTI - DOMOZNANSKI PROJEKT	232	0		1
PROJEKTI- PROJEKTI ZA VZPODBUJEVANJE BRANJA	4.381	974	450	14
PROJEKTI- PRIREDITVE	269	277	97	1
PROJEKT- TAČKOV FESTIVAL	576	0		2
PORABLJEN MATERIAL ZA VZDRŽEVANJE OBJEKTA	158	150	105	0
PORABLJEN MATERIAL ZA VZDRŽEVANJE OPREME	50	226	22	0
DRUGI POMOŽNI MATERIAL	145	165	88	0
ELEKTRIČNA ENERGIJA	5.880	5.941	99	18
OGREVANJE	14.257	13.878	103	44
STROŠKI NADOMESTNIH DELOV ZA OSNOVNA SREDSTVA	98	1.028	10	0
ODPIS DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	86	117	74	0
STROKOVNA LITERATURA	96	135	71	0
PISARNIŠKI MATERIAL	1.006	765	131	3
DRUGI STROŠKI MATERIALA	1.122	1.306	86	3
STROŠKI STORITEV	61.911	56.280	110	100
VAROVANJE ZGRADB IN PROSOROV	3.069	3.083	100	5
ZALOŽNIŠKE IN TISKARSKÉ STORITVE TER STROŠKI FOTOKOPIRANJA	5.027	0		8
STROŠKI OGLAŠEVALSKIH STORITEV	2.683	2.403	112	4
PROJEKTI- DOMOZNANSKI PROJEKT	1.099	183	601	2
STROŠEK PRIREDITEV	1.245	645	193	2
MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA	86	63	137	0
PROJEKTI ZA VZPODBUJEVANJE BRANJA	825	1.570	53	1
TEKOČE VZDRŽEVANJE POSLOVNIH OBJEKTOV	6.237	8.505	73	10
INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE STAVB	5.966	8.211	73	10
TEKOČE VZDRŽEVANJE OPREME	1.206	2.193	55	2
TEKOČE VZDRŽEVANJE RAČUNALNIŠKE OPREME	4.530	5.719	79	7
NAJEM OPREME	1.541	1.133	136	2
ZAVAROVALNE PREMIJE	1.082	953	114	2
STROŠKI PLAČILNEGA PROMETA	60	150	40	0
BANČNE STORITVE	307	225	136	0
STROŠKI STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA	2.379	500	476	4
SVETOVALNE STORITVE	1.288	1.288	100	2
RAČUNOVODSKE IN REVIZIJSKE STORITVE	10.800	10.800	100	17
UPRAVLJENJE STAVBE	73	0		0
VODA IN KOMUNALNE STORITVE	2.573	2.625	98	4
TELEFONSKE STORITVE	1.699	1.866	91	3
POŠTNE STORITVE	1.277	1.242	103	2
KILOMETRINA-IZOBRAŽEVANJE, POTUJOČA KNJIŽNICA...	3.315	1.799	184	5
PLAČILO AVTORSKIH HONORARJEV	1.323	421	314	2
DELO PREKO ŠTUDENTSKEGA SREVISIA	931	0		2
STROŠKI REPREZENTANCE	656	81	811	1
STROŠKI DRUGIH STORITEV	634	623	102	1

2.2.2 STROŠKI DELA

so v letu 2021 znašali 345.596 EUR in so bili 6 % višji doseženim v letu 2020. Delež v celotnih odhodkih znaša 76 %.

	Realizacija 2020	Realizacija 2021	Indeks 21/20	Struktura 2021
Stroški dela:	326.531	345.596	106	100
Bruto plače in nadomestila	258.906	266.850	103	77
Prispevki na plače	41.161	42.875	104	12
Regres	11.342	12.604	111	4
Dodatno pokojninsko zavarovanje	4.767	4.950	104	1
Prevoz na delo	1.208	1.920	159	1
Prehrana	9.105	10.039	110	3
Drugi izdatki zaposlenim	42	6.359	15140	2

Plače so bile obračunane za 11,5 zaposlenih. Nadomestila osebnih dohodkov za bolezni v breme knjižnice so bila izplačana za 2.252 delovnih ur, od tega 1.080 ur zaradi začasne nezmožnosti zagotavljanja dela, v breme ZZS 488 delovnih ur. V skladu s predpisi je bil izplačan regres za letni dopust v višini 1.050 EUR in kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje. Izplačan je bil dodatek za delo v nevarnih pogojih dela višini 2.307,5 delovnih ur po 11. točki 39. členu KPJS in 123. členu ZIUOPDVE. Sproščeno je izplačevanje redne delovne uspešnosti. V knjižnici je bila izplačana za leto 2021 na pol leta, in sicer, 10.8.2021 in 10.2.2022.

V septembru se je upokojila knjižničarka, kateri je pripadala odpravnina ob upokojitvi. Izplačana pa je bila tudi jubilejna nagrada za 20 let.

2.2.3. STROŠKI AMORTIZACIJE

so v letu 2021 znašali 9.791 EUR.

Amortizacija je obračunana po predpisanih stopnjah v znesku 103.735 EUR:

- del amortizacije, ki je bil vračunan v ceno znaša 9.791 EUR (končni rezultat skupine 462),
- del amortizacije, ki je bil knjižen v breme obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje znaša 92.100 EUR (podskupina 980) in prejete donacije, namenjene nadomeščanju stroška amortizacije znaša 1.844 EUR (podskupina 922) in

2.2.4. OSTALI DRUGI STROŠKI

so bili v letu 2021 evidentirani v znesku 1.208 EUR za članarine in RTV naročnino.

2.2.5. FINANČNI IN DRUGI ODHODKI

so v letu 2021 znašali 115 EUR.

2.3. POSLOVNI IZID

Razlika med prihodki in odhodki z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb izkazuje pozitivni poslovni izid - presežek prihodkov nad odhodki v višini 35.358EUR.

3. POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka služi spremljanju gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov. Takšno evidenčno izkazovanje podatkov je namenjeno sestavljanju bilanc na ravni države. V izkazu so prikazani vsi prejemki in izdatki, ki so bili vplačani v letu 2021. Podatki v tem izkazu niso primerljivi s podatki iz izkaza prihodkov in odhodkov, sestavljenim po načelu nastanka poslovnega dogodka. Izrazna moč izkaza je v tem, da izkazuje poslovne dogodke, pri katerih je nastal denarni tok. V izkazu so prikazani ločeno prihodki in odhodki za izvajanje javne službe ter prihodki in odhodki za izvajanje tržne dejavnosti.

Med prihodki za izvajanje javne službe predstavljajo največji delež prilivi s strani ustanoviteljic Občine Litija in Občine Šmartno pri Litiji za redno dejavnost za katero smo ustanovljeni. Prejeta sredstva iz občinskega proračuna znašajo 477.019 EUR, kar znaša 87 % od vseh prejetih sredstev in so se v primerjavi z preteklim letom povečali za 6 %.

Celotni prihodki znašajo 548.438 EUR, glede na leto 2020 so se povečali za 11 %, odhodki znašajo 544.394 EUR in so za 9 % višji kot v letu 2020. Izkazujemo presežek prihodkov nad odhodki v višini 4.044 €.

- v evrih -		FINANČNI NAČRT 2021	REALIZACIJA 2021	REALIZACIJA 2020	INDEKS R21/FN21	INDEKS R21/R20
KONTO	NAZIV	(1)	(2)	(3)	(4=2/1*100)	(5=2/3*100)
7	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	545.456	548.438	492.327	101	111
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	545.286	547.730	492.158	100	111
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ	527.786	525.087	475.844	99	110
7400	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna GRADIVO MK	24.913	24.913	22.548	100	110
7400	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna- covid 19 dodatki	18.100	23.155	3.249	128	713
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov - OBČINA LITJA redna dejavnost	305.000	300.954	282.000	99	107
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov- OBČINA LITJA gradivo	37.700	37.700	37.700	100	100
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov OBČINA LITJA investicije	10.000	9.899	10.000	99	99
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov - OBČINA ŠMARTNO redna dejavnost	114.173	110.638	101.072	97	109
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov - OBČINA ŠMARTNO gradivo	13.900	13.900	13.500	100	103
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov - OBČINA ŠMARTNO investicije	4.000	3.928	5.774	98	68

	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	17.500	22.643	16.314	129	139
7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja	500	120	690	24	17
7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	17.000	22.523	15.624	132	144
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	170	708	169	416	420
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	170	708	169	416	420
4	II. SKUPAJ ODHODKI	550.456	544.394	498.500	99	109
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	550.286	544.356	498.279	99	109
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim	305.405	299.686	276.368	98	108
del 4000	Plače in dodatki	268.000	263.405	254.517	98	103
del 4001	Regres za letni dopust	12.605	12.604	11.342	100	111
del 4002	Povračila in nadomestila	12.800	11.538	10.453	90	110
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	5.600	5.780		103	
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	6.400	6.359	56	99	11.355
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	49.068	48.118	45.272	98	106
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	24.349	23.523	22.060	97	107
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	19.332	19.218	18.053	99	106
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	164	163	153	99	107
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	273	271	255	99	106
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	4.950	4.944	4.752	100	104
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	92.800	84.411	80.507	91	105
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	38.000	36.280	31.585	95	115
del 4021	Posebni material in storitve	1.000	1.095	759	110	144
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	26.000	23.680	22.690	91	104
del 4023	Prevozni stroški in storitve					
del 4024	Izdatki za službena potovanja	1.500	2.253	1.466	150	154
del 4025	Tekoče vzdrževanje	21.000	12.273	20.745	58	59
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	1.300	1.913	371	147	516
del 4029	Drugi operativni odhodki	4.000	6.915	2.892	173	239
420	J. Investicijski odhodki - GRADIVO	84.013	90.157	78.771	107	114
420	J. Investicijski odhodki INVESTICIJE-OPREMA	10.500	16.019	4.379	153	366
420	J. Investicijski odhodki	8.500	5.966	12.982	70	46

INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE					
2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU		170	38	221	22
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	170	38	221	22
III. PRESEŽEK (PRIMANJKLJAJ) PRIHODKOV NAD ODHODKI (I.-II.)		-5.000	4.044	-6.173	

Poslovni izid po fiskalnem pravilu

5. člen Zakona o fiskalnem pravilu določa, da se morajo presežki, ki jih zavod kot posamezna institucionalna enota sektorja države ustvari v posameznem letu prikazovati in zbirati na ločenem kontu. Skladno z ZIPRS1718 se presežek po denarnem toku zmanjša za neplačane obveznosti (razred 2), neporabljena namenska sredstva (razred 9), ki so namenjena za financiranje izdatkov v prihodnjem obdobju, in ki so evidentirana na kontih časovnih omejitev ter za neporabljena sredstva za investicije.

Prihodki konto 799	548.438 EUR
Odhodki konto 499	- 544.394 EUR
Razlika	+ 4.044 EUR
kratk. obveznosti	
in pasivne časovne razmejitve R2	- 45.510 EUR
dolg. pasivne časovne razmejitve	
dolg. finan. in poslovne obveznosti (kto92, 96, 97)	0
neporabljena sredstva za investicije (980- (00 do 05)	0
RAZLIKA	- 41.466 EUR

Knjižnica izkazuje negativno stenje sredstev v skladu s fiskalnim pravilom.

4. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV

V letu 2021 tako kot tudi v preteklih letih nismo dajali posojil, zato tudi prometa iz naslova prejetih vračil danih posojil nismo imeli.

5. POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV

V letu 2021 tako kot tudi v preteklih letih nismo dajali posojil, zato tudi prometa iz naslova prejetih vračil danih posojil nismo imeli.

6. POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti je skoraj enak izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov. Med prihodke na trgu so evidentirani, prodaja tačkovih izdelkov in prodaja knjige Mostovi časa v višini 708 EUR.